

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/142/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120212219
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1120212219.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Ivany Jahlovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej v právnej veci o maloleté dieťa G. D., narodeného dňa XX.X.XXXX, štátneho občana Slovenskej republiky, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom Jána Bottu 4, 917 01 Trnava, dieťa rodičov - matky P. T. K., narodenej dňa XX.X.XXXX, trvale bytom: X. XXX, XXX XX T., štátna občianka Slovenskej republiky, zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom, so sídlom: Štefánikova 14, 811 05 Bratislava a otca M. S. D., narodeného dňa XX.X.XXXX, trvale bytom: XX Z. B. M., F., L. M., štátny občan Í., zastúpeného C&T Advokáti s.r.o., so sídlom Fedinova 3b, 851 01 Bratislava, IČO: 51 284 961, v konaní o návrhu navrhovateľa na nariadenie návratu maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 16. novembra 2020, č. k. 3P 47/2020-776, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16. novembra 2020, č. k. 3P 47/2020-776, potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 16.11.2020, č. k. 3P/47/2020-776, nariadil návrat maloletého dieťaťa G. D., narodeného XX.XX.XXXX (ďalej len „maloleté dieťa“), do krajiny jeho obvyklého pobytu, do Í.Q. republiky. Súd prvej inštancie nariadil matke maloletého dieťaťa T. K., narodenej XX.X.XXXX, aby maloleté dieťa navrátila na územie Í. republiky do 5 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. V prípade, že matka maloleté dieťa v súlade s výrokom II. uznesenia na územie Í. republiky nenavráti, súd prvej inštancie rozhodol, že je otec maloletého dieťaťa M. D., narodený XX.XX.XXXX, oprávnený po uplynutí stanovenej lehoty maloleté dieťa prevziať za účelom jeho navrátenia do krajiny obvyklého pobytu maloletého dieťaťa, t.j. na územie Í. republiky. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia uviedol, že návrhom prijatým súdom dňa 03.08.2020 sa navrhovateľ, otec maloletého dieťaťa G. D., narodeného dňa XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletý alebo maloletý G.“), M. D., narodený dňa XX.XX.XXXX (ďalej len „navrhovateľ“ alebo „otec“) domáhal nariadenia návratu maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu, Í. republiky. Navrhol, aby súd nariadil odporkyni, T. K., narodenej XX.XX.XXXX (ďalej len „odporkyňa alebo matka“), aby maloletého navrátila na územie Í. republiky do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. Pre prípad, že matka maloletého v súlade s výrokom II. uznesenia na územie Í. republiky nenavráti, navrhol oprávniť otca po uplynutí stanovenej lehoty maloletého prevziať za účelom jeho navrátenia do krajiny obvyklého pobytu maloletého, t.j. na územie Í. republiky. O trovách konania navrhol rozhodnúť tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Návrh odôvodnil navrhovateľ tým, že maloletý mal pred premiestnením odporkyňou obvyklý pobyt v Í. republike. Uviedol, že navrhovateľ a odporkyňa, ktorí sa zoznámili v roku 2010 v Í. na pracovisku, po viacročnom vzťahu uzavreli v roku 2017 manželstvo na K. odkiaľ odporkyňa pochádzala, pričom už pred uzatvorením manželstva až do premiestnenia maloletého žili v rodinnom dome, vo výlučnom vlastníctve navrhovateľa, nachádzajúcom sa v meste M. v Í. republike. V dôsledku nemožnosti počať spoločného potomka sa manželia rozhodli pre náhradné materstvo, legálne dostupné na území V.. Materské vajíčko bolo zabezpečené prostredníctvom anonymnej ženy, spermie poskytol navrhovateľ a maloletého vynosila náhradná matka. Navrhovateľ v návrhu poukazyval na dôkaz o svojom rodičovstve, otcovstve, a to výsledok DNA testu otca a maloletého s pravdepodobnosťou otcovstva na úrovni 99,99 %, na rozdiel od odporkyne, ktorá podľa jeho tvrdení nie je matkou maloletého ani z biologického ani z právneho hľadiska. Súčasne tvrdil, že súčasťou dohody a manželov o náhradnom materstve bola aj dohoda, že domovom maloletého bude Í. republika, bude Í. občanom a bude vychovávaný manželmi spoločne, jeho meno bude anglického znenia, priezvisko bude mať po otcovi a tiež, že so súhlasom otca bude vždy možné vycestovať kvôli rodinným väzbám aj na územie K.. Maloletý sa narodil z náhradnej matky dňa XX.XX.XXXX na V.. Na V. rodný list bol ako otec zapísaný navrhovateľ a ako matka odporkyňa. Pre absenciu náležitostí vyžadovaných Írskym právnym poriadkom bol presun maloletého leteckým spojením do Í. republiky takmer nemožný, preto odporkyňa konzultovala možnosť presunu maloletého so K. ambasádou v E., vystupujúc pred ambasádou ako matka disponujúca apostilovaným a preloženým V. rodným listom, čo viedlo k udeleniu náhradného cestovného dokladu na jednu cestu do K. republiky. Podľa tvrdení navrhovateľa, maloletý tak vstúpil na územie K. dňa 17.03.2019 a aj kvôli rodinným väzbám tu zotrval do 01.07.2019. V tomto období vybavila odporkyňa maloletému na základe V. rodného listu, K. rodný list. Dňa 01.07.2019 vycestoval maloletý do Í. republiky, kde sa s výnimkou návštev K. republiky realizovaných so súhlasom navrhovateľa, trvalo zdržiaval až do svojho neoprávneného zadržania na území K. republiky odporkyňou dňa 11.06.2020.

4. Matka sa k návrhu navrhovateľa vyjadrila písomným podaním doručeným súdu dňa 18.08.2020. S návrhom otca nesúhlasila a žiadala ho v celom rozsahu zamietnuť. Nesúhlasila s tvrdeniami, že by sa mala dopustiť neoprávneného premiestnenia alebo zadržania maloletého na území K. republiky. Z hľadiska skutkového stavu tvrdila, že obvyklým pobytom maloletého je Slovenská republika, a preto nemohlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu dôjsť. Väčšinu života maloletého má matka s maloletým žiť, bývať a zdržiavať sa na území K. republiky. Za otcom do Í. cestovali vždy iba dočasne na návštevu, a následne sa vracali späť na K., kde sa sústredil celý plnohodnotný ako i „zdravotný“ život maloletého. Maloletý podľa matky nerozumie a neovláda anglický jazyk, rozumie a dorozumieva sa len v slovenskom jazyku. Uviedla, že súhlas otca s vycestovaním a trvalým návratom matky s maloletým z Í. republiky do K. republiky bol otcom písomne daný dňa 18.05.2020. Písomne mal otec súhlasiť aj s návštevou predškolského zariadenia maloletým. Maloletý má byť adaptovaný v rodinnom a sociálnom prostredí na K., daný stav mu má vyhovovať a byť v prospech jeho psychického a fyzického vývoja. Všetky potrebné vyšetrenia, povinné očkovania a preventívne prehliadky mala matka so synom absolvovať na K., kde má aj pediatričku a tiež zdravotné poistenie, hradené za neho matkou. Matka potvrdila, že od narodenia maloletého do 01.07.2019 sa s maloletým zdržiavala na území K. republiky a to až do 01.07.2019, kedy podľa jej tvrdení vycestovala so synom do Í. navštíviť otca. Po približne mesiaci sa mala vrátiť so synom na K. a takýmto spôsobom, návštevami otca v Í. a následnými návratmi na K. mali fungovať do februára 2020, kedy malo dôjsť k dohode rodičov o návrate matky s maloletým na K. a prihlásení maloletého do predškolského zariadenia na K. k čomu malo dôjsť začiatkom marca 2020. K naplneniu dohody v marci 2020 z dôvodu opatrení súvisiacich s COVID 19 nedošlo, lety boli zrušené aj v priebehu apríla a mája 2020. Matka uviedla, že na územie K. republiky sa vrátila spolu s maloletým repatričným letom dňa 19.5.2020. Podotkla, že bola nútená odísť a vrátiť sa domov na K. aj preto, že otec bol agresívny, nejavil záujem o maloletého, matku spolu s maloletým vyhadzoval, aby sa vrátili na K., ktorým konaním vyvíjal na matku psychický tlak.

5. Kolízny opatrovník ako zástupca maloletého dieťaťa v konaní sa k návrhu navrhovateľa vyjadril ústne na pojednávaní dňa 16.11.2020. Navrhol súdu rozhodnúť v zmysle záverov vykonaného dokazovania, s ohľadom na najlepší záujem maloletého s tým, že samotné rozhodnutie o návrhu navrhovateľa ponechal na zváženie súdu. Zároveň vyslovil, že v prípade návratu maloletého bez matky môže maloletý utrpieť ujmu z dôvodu, že matka je v prvých rokoch života primárnou vzťahovou osobou.

6. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie návrhom navrhovateľa, výsluchom navrhovateľa, písomným vyjadrením matky k návrhu, výsluchom matky, správou kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov maloletého dieťaťa v K. republike, rodným listom maloletého, sobášnym listom rodičov, listinnými dôkazmi mapujúcimi obvyklý pobyt maloletého, maloletého, vznik a výkon opatrovníckeho práva k maloletému a jeho výkon a okolnosti premiestnenia, prípadne zadržania maloletého na území K. republiky.

7. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočného stavu a svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, čl. 1 a čl. 13, čl. 12, čl. 19, Dohovoru o Občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z., § 2 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, čl. 11 ods. 4 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 zo dňa 27.11.2003 o súdnej právomoci uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) a č. 1347/2000, § 123 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku a vecne tým, že zisťoval, ktorá krajina je krajinou obvyklého pobytu maloletého, podľa ustanovenia čl. 5 Dohovoru, ktorý z rodičov alebo či obaja rodičia, vykonávali opatrovníckeho práva k maloletému, podľa ustanovenia čl. 3 Dohovoru, či premiestnenie maloletého matkou bolo oprávnené alebo neoprávnené, a to podľa toho, či matka preukázala alebo súd zistil súhlas otca s premiestnením, alebo či matka preukázala alebo súd zistil súhlas írskemu súdu s vysťahovaním maloletého z Í. na územie K., a ak by súd ustálil, že návrat maloletého je potrebné nariadiť, či sú prípadne dané podmienky pre nenariadenie návratu maloletého dieťaťa podľa ustanovenia čl. 13 Dohovoru.

8. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že v rámci návratového konania súd rozhoduje výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu navrátené alebo nie. V konaní súd nerozhoduje o starostlivosti, výchove, výžive dieťaťa ani o styku rodičov s dieťaťom. Právna úprava obsiahnutá v Dohovore je jasná a striktná. V prípade, že súd ustáli, že došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu maloletého dieťaťa a návrh na návrat je podaný do jedného roka od neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, musí súd nariadiť návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá iba v prípade, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v článku 13 Dohovoru. Výnimky podľa článku 13 je pritom potrebné v zmysle Dohovoru vykladať reštriktívne a mať pri jeho aplikácii na zreteli, že vo svojej podstate ide proti hlavným cieľom Dohovoru. Návratové konanie ako výslovne vyplýva zo znenia Dohovoru (článok 19, citovaný v bode 15 odôvodnenia) nie je svojou povahou konanie vo veci samej, teda konaním o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ale má charakter predbežného konania, v ktorom je zisťovaný konflikt dvoch jurisdikcií a má v ňom byť s konečnou platnosťou zodpovedaná otázka jurisdikcie nad maloletým dieťaťom. V návratovom konaní preto súd nehodnotí výchovné schopnosti rodičov, ich osobné, zárobkové a majetkové pomery, rozsah, v akom sú schopní zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa a saturovať jeho potreby či záujmy. Súd v konaní zisťuje výlučne skutočnosti rozhodné z hľadiska výkladu príslušných hmotnoprávných ustanovení Dohovoru (súvisí s ustanovením § 123 CMP).

9. Dokazovanie v predmetnom konaní preto súd prvej inštancie zameral a vykonal v rozsahu potrebnom výlučne na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletého neoprávnené, s čím v súvislosti bolo potrebné odpovedať na otázky: aká je krajina obvyklého pobytu maloletého G., či otec nadobudol a skutočne vykonával opatrovníckeho právo k maloletému dieťaťu a v prípade, ak súd zistí, že návrat maloletého dieťaťa je potrebné nariadiť, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu.

10. Súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu, týkajúce sa nadobudnutia rodičovských práv a povinností k maloletému a narodenia maloletého bolo nevyhnutné zaoberať sa tiež týmito skutočnosťami z dôvodu ich priameho súvisu a vplyvu na posúdenie otázok nastolených v predchádzajúcom odseku. Ako súd zistil na základe vykonaného dokazovania maloletý G. sa narodil dňa XX.X.XXXX v meste E. na V. z náhradnej (surogátnej) matky. Materské vajíčko poskytla anonymná darkyňa, darcom spermii, resp. genetickým otcom bol navrhovateľ. Súčasťou dohody o náhradnom materstve (surogačné materstvo) uzavretej na V. medzi manželmi M. D. (navrhovateľ) a T. K. (v návrhu označenou ako odporkyňa) na strane jednej a náhradnou matkou na strane druhej bolo vzdanie sa rodičovských práv a povinností k maloletému zo strany náhradnej matky hneď po pôrode maloletého s tým, že do rodného listu maloletého vydaného príslušným V. orgánom boli ako

rodičia maloletého zapísaní ako otec a matka manželia M. D. a T. K.. Na základe rodného listu bol maloletému vydaný Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v E. náhradný cestovný doklad, na základe ktorého dňa 17.3.2019 pricestoval spolu s matkou na územie K. republiky. Podľa rodného listu vydaného Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky - osobitnou matrikou C. (č.l. 25) zo dňa 5.4.2019 je ako otec maloletého G. D. zapísaný M. D., nar. XX.X.XXXX, štátny občan Í. a ako matka zapísaná T. K., rod. K., nar. XX.X.XXXX, štátna občianka K. republiky. Podľa ustanovenia § 205 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným zákonom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. Podľa výsledku skúšky DNA (Examination Results) zo dňa 20.02.2019 (č.l. 23) bola pravdepodobnosť otcovstva medzi M. D. a G. D. stanovená na 99,99 %. Vychádzajúc z návrhu navrhovateľa, písomného vyjadrenia matky k návrhu, výpovedí navrhovateľa a matky, ako tej, ktorá podľa navrhovateľa porušuje právo, prijal súd záver, že manželia M. D. a T. K., ktorí manželstvo uzavreli dňa XX.X.XXXX sa spoločne dohodli na náhradnom materstve ako ceste k spoločnému potomkovi. Obaja mali teda v čase prijatia tohto rozhodnutia nepochybne vôľu spoločne sa podieľať na rodičovských právach a povinnostiach a rešpektovať druhého manžela ako rodiča svojho dieťaťa.

11. Slovenský ani írsky právny poriadok pojem surogáčne materstvo v zmysle legálnej definície ukotvanej v právnom predpise nepoznajú. Podľa Blackovho právnického slovníka je náhradná alebo inak surogátna matka definovaná ako žena, ktorá je umelo oplodnená spermiami manžela inej ženy. Otehotnie, donosí a po pôrode prevedie svoje rodičovské práva na skutočného otca a jeho manželku Black, H.C., Blackov právny slovník, 2. zv. Preklad: Balaš. Praha. Victoria publishing 1993, str. 1318). Náhradné materstvo nie je predmetom právnej úpravy na úrovni Európskej únie. Pokiaľ ide o zmluvnú rovinu, vzniká na základe súkromnoprávnej zmluvy, ktorá má ale nespôsobilý predmet z dôvodu, že predmetom zmluvy nemôže byť ľudská bytosť. V podmienkach práva K. republiky by takáto zmluva bola absolútne neplatná.

12. Bez ohľadu na emócie a etické otázky, ktoré surogáčne materstvo vzbudzuje a vyvoláva, bolo z pohľadu súdu prvej inštancie nevyhnutné vysporiadať sa s právnymi otázkami a problémami, ktoré prináša, v prvom rade cez najlepší záujem maloletého dieťaťa. Dieťa spôsob svojho príchodu na svet nemalo možnosť ovplyvniť a od narodenia si bez ohľadu na biologický pôvod buduje väzby k najbližšiemu okoliu a pripútava sa k nemu, preto akékoľvek pochybnosti o právnom statuse jeho rodičov ako nositeľov opatrovníckeho práva podľa Haagskeho dohovoru by nemali ovplyvniť nazeranie súdu na najlepší záujem dieťaťa aj z pohľadu únosovej problematiky.

13. V súvislosti s ustálením krajiny obvyklého pobytu maloletého dieťaťa ako jedným z kritérií pre možnosť postupu podľa Haagskeho dohovoru, vychádzal súd prvej inštancie zo skutočností nesporne zistených v priebehu dokazovania, na základe ktorých prijal súd záver, že krajinou obvyklého pobytu maloletého bezprostredne pred jeho premiestnením, resp. zadržaním na území K. republiky bola Í. republika. Z listinných dôkazov predložených navrhovateľom, ale aj matkou, výpovedí oboch rodičov mal súd prvej inštancie za zistené, že maloletý sa po svojom príchode na K. dňa 17.3.2019 zdržiaval v prevažnej prítomnosti matky, za návštev otca, potom čo absolvoval na základe dohody rodičov pobyt na K., vycestoval spolu s obidvomi rodičmi do Í., do mesta M., kde rodičia, manželia viedli spoločnú domácnosť v rodinnom dome vo vlastníctve otca. Ako bolo v konaní osvedčené listinnými dôkazmi dňa 1.7.2019 vycestoval maloletý v sprievode obidvoch manželov ako svojich rodičov letecky do Í. republiky, mesta M. ako miesta, kde títo ako manželia boli trvalo usadení, viedli tu súkromný (manželstvo) aj pracovný život a tiež spoločnú domácnosť. Obdobie od 17.3.20219 do 1.7.2019 vyhodnotil súd ako obdobie strávené maloletým na území K. republiky na základe obojstrannej dohody manželov, ktorí na základe cudzieho práva (V.) nadobudli rodičovské práva k maloletému, ktoré od narodenia výlučne oni ako jediní aj vykonávali. Počas obdobia stráveného s dieťaťom na K. vybavila matka na základe dohody s otcom maloletému cestovný pas, rodný list a to na základe rodného listu vydaného orgánom matriky na V., z ktorého pri zápise manželov ako rodičov maloletého do rodného listu vychádzal slovenský matričný orgán. Rodičia sa tiež dohodli, že maloletý bude mať na K. tiež cirkevný krst, čo malo byť ďalším dôvodom pre pobyt maloletého na území K. republiky, ako aj rodinné väzby matky, ktoré otec rešpektoval a nebránil, aby sa ich súčasťou stal aj maloletý, ktorý má na území K. republiky starých rodičov z matkinej strany. Tieto skutočnosti v konaní sporné neboli. V kontexte uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že do 1.7.2019 bola na základe dohody rodičov miestom pobytu maloletého SR. Za rozhodujúce pre posúdenie miesta, resp. krajiny obvyklého pobytu maloletého bezprostredne pred

jeho premiestnením (19.5.2020, so súhlasom otca), resp. zadržaním (11.6.2020 bez súhlasu otca) na K. však súd prvej inštancie považuje obdobie od 1.7.2019, kedy rodičia maloletého spoločne, na základe kúpy jednosmernej letenky, odcestovali s maloletým do svojho spoločného bydliska, rodinného domu na adrese XX Z. B. M., F., L.. M., Í. republika, kde ako manželia žili aj pred narodením maloletého, vrátane sústredenia svojich pracovných aktivít. Dňa 16.7.2019 matka zaevidovala maloletého do starostlivosti lekára s miestom poskytovania zdravotnej starostlivosti M., kde maloletý vzhľadom na svoj vek absolvoval očkovania, bol mu vydaný očkovací preukaz, pričom v apríli 2020 bola lekárom rodičom zaslaná pripomienka, resp. pozvánka na očkovanie maloletého (č.l. 39 súdneho spisu). Naposledy matka s dieťaťom navštívila lekára dňa 15.5.2020. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v Í. republike mal súd za preukázané tiež z potvrdenia lekára zo dňa 29.6.2020 (č.l. 42 súdneho spisu). V Í. matka, ako potvrdila vo výpovedi dňa 9.10.2020 poberala materské, rodičom bol tiež vyplácaný „prídavok“ na dieťa (č.l. 40 súdneho spisu), čo sú dávky poskytované výlučne rezidentom, resp. osobám s väzbami k Í. republike vo forme skutočného pobytu, práce spojenej s odvádzaním odvodov a daní a podobne. Ako súd ďalej zistil z listinných dôkazov pripojených k návrhu navrhovateľa, matka tiež požiadala v Í. o prijatie maloletého do detských jasí, kde bol maloletý prijatý s nástupom od 7.9.2020 (č.l. 45 súdneho spisu).

14. Súd prvej inštancie nemal za sporné tvrdenia matky ohľadom pobytov matky s maloletým na K. počas obdobia od 1.7.2019 do 19.5.2020, kedy maloletého v tom čase so súhlasom otca premiestnila na územie K. republiky. Otec nespochybňoval, že matka opakovane, vždy s jeho súhlasom vycestovala na K., kde sa v rámci pobytu u rodičov zdržiavala aj niekoľko týždňov. Súd prvej inštancie zdôraznil, že podstatným pre vyhodnotenie vplyvu času stráveného maloletým na K. vo vzťahu k ustáleniu krajiny obvyklého pobytu maloletého bol ich účel a charakter. Z výpovedí obidvoch rodičov bolo nesporne zistené, že matka v dotknutom období vycestovala s maloletým vždy so súhlasom otca, na určitý vopred dohodnutý čas za účelom návštevy rodiny, ako aj za účelom liečby deformácie lebky maloletého, ktorému bola v K. republike indikovaná kraniálna ortéza. Táto metóda liečby podľa tvrdení oboch účastníkov nebola dostupná v Í.. Tento dôvod návštev K. (súvisiaci so zdravotným stavom a liečbou maloletého) potvrdila samotná matka vo výpovedi dňa 9.10.2020, keď uviedla, že na K. mala s maloletým letieť 20.3.2020 na kontrolu „skraniálnou ortézou“. Z pohľadu súdu bolo tiež prirodzené, že matka s maloletým navštevovala pomerne často K., kde mala svoju rodinu a snažila sa rovnako ako otec, ktorý jej cesty umožňoval, podporoval aj tým, že ich financoval, o nadväzovanie väzieb maloletého so svojimi starými rodičmi a príbuznými. Matka bola s maloletým na materskej dovolenke, maloletý si vzhľadom na svoj útlý vek vyžadoval intenzívnu celodennú osobnú starostlivosť a v tomto období je podľa názoru súdu založeného na skúsenostiach zo súdnej praxe bežné a časté, že matka trávi s dieťaťom čas aj u svojich rodičov, ktorí ako býva obvykle radi so starostlivosťou o vnúča pomôžu.

15. V kontexte s uvedenými závermi súd prvej inštancie uviedol, že korešpondujú aj dôkazy predložené matkou vo forme lekárskeho správ svedčiacich o poskytovaní zdravotnej starostlivosti maloletému na K., pričom dátumy návštev lekárov matky s maloletým na území K. republiky korešpondujú s časom pobytu maloletého pred 1.7.2019, alebo po príchode matky s maloletým na K. dňa 19.5.2020, resp. ide o vyšetrenia alebo kontroly spojené s liečbou defektu vo vývoji lebky maloletého.

16. Na podporu dôvodnosti záveru, týkajúceho sa ustálenia krajiny obvyklého pobytu maloletého v prospech Í. republiky, súd prvej inštancie poukazuje aj na skutočnosti týkajúce sa života samotnej matky, v spojitosti s čím mal súd z listinných dôkazov, výpovedí za zistené, že matka žila a pracovala v Í. republike od roku 2005. Na pracovisku nachádzajúcom sa v M. sa zoznámila s otcom, jej budúcim manželom. Listinnými dôkazmi bolo zo strany navrhovateľa osvedčené, že matka je približne od roku 2015 je vlastníčkou motorového vozidla evidovaného v Í. republike. Vo vzťahu k motorovému vozidlu mala matka v Í. uzavretú poisťovnú zmluvu (č.l. 38 súdneho spisu). Matka mala ako vyplývajúce z č.l. 30, z pracovnej zmluvy matky v Írsku zo dňa 29.6.2018, uzavretý pracovný pomer na dobu neurčitú. Skutočnosť, na ktorú matka v rámci obrany poukazovala a to existencia trvalého pobytu na území K. republiky na adrese X. XXX, T., okres R., nebolo možné posúdiť súdom ako fakt svedčiaci o obvyklom pobyte maloletého, prípadne matky na území K. republiky. Ako súd lustráciou v registri obyvateľov zistil, matka má na uvedenej adrese evidovaný trvalý pobyt od 29.3.1981, to znamená od jej narodenia, pričom je bežným postupom osôb, ktoré sa vysťahujú na územie iného štátu, že si trvalý pobyt na území štátu pôvodu ponechajú. V tomto kontexte stojí za zmienku výsostne evidenčný charakter miesta trvalého pobytu.

17. Opierajúc sa o vykonané dôkazy vyhodnotené v predchádzajúcich odsekoch, prijal súd prvej inštancie jednoznačný záver, že krajinou obvyklého pobytu maloletého bezprostredne pred jeho premiestnením, resp. neoprávneným zadržaním na území K. republiky bola Í. republika. V prospech uvedeného záveru svedčia aj už podrobne odôvodnené zistené skutočnosti a to, že maloletý sa na území Í. zdržiaval nepretržite od 1.7.2019, samozrejme s výnimkou pobytov, kedy K. navštívil za účelom návštevy príbuzných, resp. lekárskeho vyšetrení, súvisiacich so zistenou anomáliou vo vývoji lebky a liečby na jej odstránenie metódou aplikácie tzv. kraniálnej ortézy. Maloletého manželia spoločne prihlásili v Í., v M. do predškolského zariadenia, jaslí. Maloletý je v Í. zdravotne poistený, má tam svojho pediatra. Na dôvažok v súvislosti s úmyslom manželov žiť spoločne v Í. republike súd prvej inštancie poukázal na vyjadrenie matky v jej výpovedi zo dňa 9.10.2020, v doslovnom vyjadrení, „keď som sa vrátila k otcovi do Í., prišli známi na návštevu povedali mi, že otec sa tešil na narodenie G. a že teraz vyzerá, že ho to nezaujímá“, z ktorého je uvedený záver o úmysle matky („vrátila do Í.“) a založení obvyklého pobytu maloletého zrejmy.

18. Nadväzujúc na všetky vyššie uvedené závery, súd prvej inštancie s poukazom na článok 3 Dohovoru prijal záver, že maloletý G. mal bezprostredne pred jeho premiestnením sa na územie K. republiky, ku ktorému došlo konaním matky dňa 11.6.2020 obvyklý pobyt na území Í. republiky, ktorý nadobudol na základe dohody rodičov.

19. V druhom rade sa súd prvej inštancie vysporiadal s otázkou existencie a výkonu opatrovníckeho práva k maloletému G., vychádzajúc z článku 3 Dohovoru. Podľa článku 5 Dohovoru sa opatrovníckym právom rozumejú práva, týkajúce sa osobnej starostlivosti o dieťa, a najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa.

20. Vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu, týkajúce sa nadobudnutia rodičovských práv a povinností k maloletému a narodenia maloletého, bolo podľa názoru súdu prvej inštancie nevyhnutné, dokonca jedine možné a aj spravodlivé, posúdiť nastolenú otázku z pohľadu najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie uviedol, že dieťa spôsob svojho príchodu na svet nemalo možnosť ovplyvniť a od narodenia si bez ohľadu na biologický pôvod budovalo a buduje väzby k najbližšiemu okoliu a pripútava sa k nemu, preto akékoľvek pochybnosti o právnom statuse jeho rodičov ako nositeľov opatrovníckeho práva podľa Haagskeho dohovoru by nemali ovplyvniť nazeranie súdu na najlepší záujem dieťaťa aj z pohľadu únosovej problematiky. V konaní nebolo sporné, že dieťa vynosila a porodila náhradná matka, ktorá sa, ale v zmysle cudzieho práva, kde je takýto právny úkon možný a dovolený vzdala opatrovníckych práv k maloletému. Bolo tiež zistené, že podľa tohto cudzieho práva (právneho poriadku V.) boli do rodného listu maloletého vydaného príslušným orgánom V., ako rodičia maloletého zapísaní manželia M. D. a T. K.. Na základe tejto listiny bol maloletému zastupiteľským orgánom K. republiky vydaný jednorazový cestovný doklad. Bolo tiež preukázané, že na základe rodného listu V. republiky bol maloletému vydaný Ministerstvom vnútra K. republiky - osobitnou matrikou C. (č.l. 25) zo dňa 5.4.2019 rodný list, v ktorom ako otec maloletého G. D. zapísaný M. D., nar. XX.X.XXXX, štátny občan Í. a ako matka zapísaná T. K., rod. K., nar. XX.X.XXXX, štátna občianka K. republiky. Ďalším faktom, ktorý k posúdeniu otázky opatrovníckeho práva a jeho výkonu, vzal súd prvej inštancie do úvahy bolo zistenie, že podľa výsledku skúšky DNA (Examination Results) zo dňa 20.02.2019 (č.l. 23) bola pravdepodobnosť otcovstva medzi M. D. a G. D. stanovená na 99,99 %, a teda je nespochybniteľné, že navrhovateľ je biologickým otcom maloletého. Vychádzajúc z takto zisteného skutočného stavu a proklamovaného zreteľu na najlepší záujem dieťaťa, konštatoval súd prvej inštancie, že nebolo možné prijať zo strany súdu iný záver ako ten, že navrhovateľovi svedčia opatrovnícke práva k maloletému a to aj podľa práva krajiny obvyklého pobytu maloletého, opierajúc sa pritom o ustanovenie Guardianship of Children Acts, 1964 to 1997 (zákon o opatrovníctve maloletých), ustanovenie 6D písm. c), platného v Í. republike, podľa ktorého, opatrovník je aj ten, kto opatrovnícke práva nadobudol v inom štáte. Súd prvej inštancie uviedol, že slovenský ani írsky právny poriadok nadobudnutie rodičovských práv na základe ich prevodu zo surrogátnej matky nepozná. Zároveň však naše štátne orgány tento spôsob minimálne stolerovali, resp. uznali, ak nie legalizovali, keď najskôr dieťaťu vystavili jednorazový cestovný doklad na jeho premiestnenie na územie K. republiky a v druhom slede zapísali rodičov do rodného listu maloletého vydaného na území K. republiky, pričom v oboch prípadoch vychádzali z rodného listu vydaného príslušným orgánom V., pričom za nezaoberali zrejmom osobitosťou, že ani jeden z rodičov nie je štátny občan V., ani jeden z nich tam nemá obvyklý pobyt, že maloletý má byť krátko po pôrode premiestnený na územie K. republiky, pričom je možné dôvodne predpokladať, že aj nášmu zastupiteľskému orgánu je zrejmé, že V. je krajinou, kde je surogačné materstvo legálne, a preto sa

tam takéto pôrody a následné prevody opatrovníckych práv realizujú. V zmysle zistených skutočností by bolo preto podľa názoru súdu prvej inštancie na ujmu maloletého dieťaťa, keby v súvislosti s posúdením opatrovníckych práv podľa Haagskeho dohovoru v rámci rozhodovania v konaní o návrat maloletého pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, výlučne pre účely tohto konania, prijal iný záver ako ten, že opatrovnícke práva k maloletému nadobudli a vykonávajú obidvaja rodičia, pričom zdôraznil, že v zmysle článku 3 Dohovoru súd v návratovom konaní skúma, len opatrovnícke práva navrhovateľa, ich výkon a to, či došlo k ich porušeniu. Súd prvej inštancie uviedol aj, že pokiaľ bol otec, resp. dokonca rodičia, aj matka, ktorá dieťa neporodila, de iure uznaní ako rodičia a nositelia opatrovníckych práv k maloletému na území K. republiky, otec nadobudol opatrovnícke práva na území K. republiky (ale aj V.), preto mu podľa zákona o opatrovníctve k maloletým Í. republiky svedčia aj podľa írskeho práva, ktoré opatrovnícke práva nadobudnuté v inom štáte uznáva. Súd prvej inštancie z pohľadu záujmu maloletého a jeho ochrany poukázal aj na zistenú skutočnosť, že vo vzťahu k maloletému G. niet inej osoby s existenciou opatrovníckych práv a pokiaľ ide o ich výkon aj ten od narodenia zabezpečovali výlučne účastníci tohto konania, označení ako navrhovateľ, otec a tá kto podľa navrhovateľa porušuje právo, teda matka. Maloletému bolo umožnené tak na území K. republiky, ako aj na území Í. republiky nerušene, bez zásahu príslušných orgánov si vzťah a väzby k účastníkom konania ako jeho rodičom budovať, preto súd prvej inštancie v tejto veci nevidí dôvod, opierajúc sa pritom o predchádzajúce právne odôvodnenie tieto skutočnosti nerešpektovať a nevychádzať z nich. Súd prvej inštancie poukázal i na to, že v prospech záveru súdu prvej svedčí aj ďalšia súdom nesporne zistená skutočnosť, že centrálna autorita (ústredný orgán) Í. republiky (článok 7 Dohovoru) konala vo veci podania žiadosti o návrat zo strany navrhovateľa, poznajúc pritom skutkové okolnosti prípadu, je preto dôvodný predpoklad, že krajina obvyklého pobytu maloletého pokiaľ ide o opatrovnícke práva navrhovateľa rešpektuje status quo.

21. Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal otázkou, či premiestnenie alebo zadržiavanie maloletého dieťaťa bolo vykonané neoprávnené. Uviedol, že neoprávneným premiestnením, alebo zadržiavaním dieťaťa sa rozumie porušenie opatrovníckeho práva v danom prípade nadobudnutého zo zákona, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením, alebo zadržaním a za predpokladu, že to právo sa skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa takto bolo vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností (článok 3 Dohovoru). Súd prvej inštancie mal na základe výsledkov vykonaného dokazovania za preukázané, že v danom prípade matka premiestnila maloletého na územie K. republiky so súhlasom otca, na základe ich vzájomnej dohody dňa 19.5.2020, kedy pricestovala spolu s maloletým v rámci opatrení spojených s pandemiou ochorenia COVID 19, repatriačným letom z M. do C.. Tieto skutočnosti sporné neboli. Súd prvej inštancie však zistil, že podľa dohody manželov, nemalo ísť o trvalé premiestnenie, resp. presťahovanie maloletého na územie K. republiky, ale o obvyklú cestu na K., za účelom návštevy príbuzných, tak ako to bolo medzi manželmi zaužívané. Matka v tomto smere pred súdom vypovedala, že manželovi povedala, že chce ísť naspäť domov na leto, že chce dať maloletého do škôlky, hodlala tak urobiť na tri mesiace. Manžel uviedol, že to je dlho. Dohodli sa preto, že sa budú vracieť za ním, keď obnovia lety v týždňových až dvojtýždňových intervaloch. Uviedla tiež, že manžel predpokladal že sa vrátia do päť týždňov. So zreteľom na komunikáciu rodičov formou textových správ súd prvej inštancie ustálil, že dňa 11.6.2020 otec nesúhlasil s požiadavkou matky, aby na K. zostala s maloletým do augusta 2020 z dôvodu, že mu maloletý chýba. Z výpovede matky je zrejmé, že otec pri udelení súhlasu vychádzal z príslubu matky, že sa za ním do M. budú pravidelne vracieť. Ďalšia komunikácia už jasne vyjadruje postoj matky nevrátiť sa s maloletým do Í. republiky, čím došlo k jeho zadržaniu bez súhlasu otca, ktoré súd prvej inštancie vyhodnotil v kontexte Dohovoru ako neoprávnené. V komunikácii zo dňa 20.6.2020 už matka jasne deklaruje, že sa spolu s maloletým nevráti do Í.. Matka v ďalšej komunikácii hovorí o rozvoде s navrhovateľom, ktorý iniciuje na K..

22. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie uzavrel, že matka maloletého počnúc dňom 11.6.2020 na území Slovenskej republiky neoprávnené zadržiava z dôvodu, že v danom období už pre pobyt maloletého na území K. republiky absentuje súhlas otca. Najneskôr však k neoprávnenému zadržaniu maloletého došlo dňa 20.6.2020, kedy je už zrejmý úmysel matky nevrátiť maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu a tým aj k otcovi a trvalo presťahovať maloletého na územie K. republiky, na čo bez dohody s otcom nebola oprávnená. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že navrhovateľ, otec maloletého G. podal návrh na nariadenie návratu maloletého dieťaťa do cudziny pri neoprávnenom

premiestnení, resp. zadržaní na tunajší súd dňa 03.08.2020, vzhľadom k čomu nebolo sporným, že jednoročná lehota daná ustanovením článku 12 Dohovoru bola v danom prípade splnená.

23. Súd prvej inštancie na podporu dôvodnosti rozhodnutia v zmysle návrhu navrhovateľa poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, III. ÚS 93/2018 zo dňa 28.02.2018. Ústavný súd SR v predmetnom uznesení uviedol, že rodič, ktorý neoprávnené premiestni dieťa z miesta jeho obvyklého pobytu, zasiahne nielen do práv druhého rodiča (najmä jeho práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu), ale aj do práv samotného dieťaťa, najmä práva byť vychovávané oboma rodičmi (čl. 7 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa), práva na to, aby nebolo nezákonne premiestnené do zahraničia a nevrátené späť (čl. 11 Dohovoru o právach dieťaťa), práva na nezasahovanie do jeho súkromného života, rodiny a domova (čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa), ako aj práva nebyť dočasne alebo trvalo zbavené svojho rodinného prostredia (čl. 20 Dohovoru o právach dieťaťa). Ústavný súd poukázal v rozhodnutí aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP, napr. vo veci G.N. proti Poľsku z 19.07.2016), z ktorého okrem iného vyplynulo, že výnimky na nariadenie návratu podľa Haagskeho dohovoru (tak ako už judikoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo rozhodnutí sp. zn. 3Cdo 176/2015 zo dňa 27.04.2015) musia byť uplatňované striktné a jasne. Ujma, na ktorú poukazuje článok 13 písm. b) Dohovoru, nemôže vzniknúť len z odlúčenia dieťaťa od rodiča, ktorý dieťa uniesol alebo ho neoprávnené zadržáva. Odlúčenie, nech je pre dieťa akokoľvek zložité, automaticky nespĺňa test existencie vážneho nebezpečenstva.

24. Nadväzujúc na vyššie uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ matka, ako aj kolízny opatrovník v konaní argumentovali tým, že je to práve odlúčenie dieťaťa od matky, ktoré predstavuje riziko ujmy maloletému dieťaťu v súvislosti s návratom, je vhodné, aby matka v rámci svojej rodičovskej zodpovednosti maloletého pri návrate sprevádzala. Rozhodnutie však prináleží výsostne matke (nakoľko súd rozhoduje výlučne o návrate maloletého dieťaťa) v rámci jej rodičovskej zodpovednosti, rozhodne ale tento argument nemožno uznať ako dôvod pre nenariadenie návratu, nakoľko by sa tak matke ako rodičovi únoscovi priznala neprimeraná výhoda. Súd prvej inštancie uviedol, že Ústavný súd SR sa v rozhodnutí zaoberal aj ďalšou situáciou aplikovateľnou na daný prípad (vo vzťahu k argumentácii matky proti nariadeniu návratu) a to, že ujma, ktorá je relevantná ako dôvod pre nenariadenie návratu dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu, nemôže byť len bežná (teda taká, ku ktorej spravidla dochádza, keď dieťa mení miesto svojho pobytu a prostredie, s ktorým sa už zžilo a cíti sa v ňom dobre), ale musí byť vážna a týkať sa podstatných okolností života dieťaťa. Podstatnou ujmom nie sú napríklad samotné negatívne dopady rodičovských nezhôd na dieťa. Výnimka, ktorá spočíva v hrozbe vážnej ujmy v zmysle uvedeného článku Haagskeho dohovoru, neposkytuje súdu štátu, do ktorého bolo dieťa unesené, možnosť zvažovať, kde bude dieťa spokojnejšie alebo šťastnejšie, rozhodnutie o tom je vyhradené konaniu vo veci starostlivosti o dieťa pred súdom štátu, kde malo dieťa pobyť pred únosom (opäť z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo 176/2015 zo dňa 27.04.2015). Súd prvej inštancie vo svetle citovanej judikatúry nemohol prisvedčiť ani argumentácii kolízneho opatrovníka, že na Slovensku má matka vytvorené všetky podmienky pre starostlivosť o maloleté dieťa z dôvodu, že v danom prípade sa nejedná o opatrovnícke konanie, súd nehodnotí výchovné schopnosti rodičov, ich osobné, zárobné a majetkové pomery, rozsah, v akom sú schopní zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa a saturať jeho potreby či záujmy.

25. Súd prvej inštancie dospel k jednoznačnému záveru, že v danom prípade boli splnené všetky podmienky pre nariadenie návratu maloletého dieťaťa G. D. do krajiny jeho obvyklého pobytu, na územie Í. republiky. Sumarizujúc všetky závery týkajúce sa zisteného skutočného stavu veci súd prvej inštancie vyslovil názor, že okamžitý návrat maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu je v danom prípade v najlepšom záujme maloletého, preto nariadil návrat maloletého dieťaťa G. D., nar. XX.XX.XXXX do krajiny jeho obvyklého pobytu do Í. republiky. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

26. Proti tomuto uzneseniu podala včas odvolanie matka, z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci podľa § 62 ods. 1 CMP, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam podľa ustanovenia § 365

ods. 1 písm. f) CSP. Uviedla, že právo matky na spravodlivý súdny proces bolo porušené rozhodnutím dňa 16.11.2020 v ospravedlnenej neprítomnosti matky, nedoručením listiny zásadného významu pred rozhodnutím súdu, s ktorou sa matka nemala možnosť oboznámiť a vyjadriť sa k nej. Matka poukázala na to, že prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadosťou zo dňa 13.11.2020 požiadala súd prvej inštancie o odročenie termínu pojednávania vytyčeného na deň 16.11.2020 s poukazom na veľmi nepriaznivú epidemiologickú situáciu. V súlade s ustanovením § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby a v justícii, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu. Uznesením vlády SR č. 587 zo dňa 30. septembra 2020 k návrhu na vyhlásenie núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov bol na celom území Slovenskej republiky vyhlásený núdzový stav, s platnosťou do 14.11.2020 vrátane. Uznesením vlády SR č. 718 zo dňa 11. novembra 2020 k návrhu na zmenu času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 vláda SR predĺžila núdzový stav o ďalších 45 dní s účinnosťou od 15. novembra 2020, t.j. do 30.12.2020. Matka ďalej uviedla, že deň 16.11.2020, kedy sa malo pojednávanie konať, je dňom núdzového stavu, v ktorom je okrem iných obmedzení tiež obmedzené zhromažďovacie právo v počte nad 6 osôb, okrem osôb žijúcich v spoločnej domácnosti, podľa čl. 5 ods. 3 písm. h) ústavného zákona č. 227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Podľa platného opatrenia rezortu spravodlivosti aktualizovaného dňa 3.11.2020, v súlade s Vyhláškou Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 29. októbra 2020 zverenej vo Vestníku úradu vlády pod číastkou č. 12/2020, platí povinnosť rozstupu 2 m medzi osobami. K uvedenému vydala za účelom ochrany života a zdravia stanovisko aj Slovenská advokátska komora. Pojednávanie sa malo v zmysle predvolania uskutočniť v pojednávacej miestnosti č. dverí 65 na prízemí, ktorá kritérium podľa bodu 5 nespĺňa. Okrem toho súčasne za účelom ochrany zdravia platí kritérium 15 m² priestoru na každú osobu v miestnosti, čo vzhľadom na rozlohu miestnosti taktiež zrejme nebolo možné. V nadväznosti na vyššie uvedené zároveň dodala matka, že nie je možné obmedziť účasť osôb na pojednávaní - účastníkov, ich právnych zástupcov, kolízneho opatrovníka, zástupcu CIPC. Podľa zverejňovaných informácií Ústredného krízového štábu bola Slovenská republika v čase nariadeného pojednávania v stave vrcholu 2. vlny pandémie SARS-CoV-2. Uvedené potvrdil dňa 11.11.2020 minister obrany a predseda vlády ktorí uviedli, že aktuálne je SR na tom podstatne horšie, ako v čase vyhlásenia núdzového stavu. Maloleté dieťa bolo v čase pojednávania zastabilizované. Pomery u matky boli opatrovníkom prešetrené a boli vyhodnotené ako vyhovujúce. Maloleté dieťa sa nachádzalo v osobnej starostlivosti matky, čo je vzhľadom na útlý vek dieťaťa to hlavné, čo aktuálne dieťa pre svoj zdravý rast a vývin potrebuje. Otec kontakt s maloletým momentálne udržiava len telefonicky, nakoľko sa nachádza mimo územia K. republiky. Na základe uvedeného mala matka za to, že za takej pandemickej situácie nebola daná nevyhnutná a akútna potreba ochrany práv maloletého na úkor vážneho ohrozenia zdravia a života zákonného sudcu, rodičov, ich právnych zástupcov a ďalších osôb zúčastnených na konaní. Žiadosť bola súdu prvej inštancie doručená dňa 13.11.2020 elektronicky, a súčasne aj prostredníctvom e-mailu na adresu zákonnej sudkyne Z.. Š. a jej asistentky M. E., Z.. A. B.. Matka v odvolaní uvádza, že do termínu pojednávania dňa 16.11.2020 o 9.00 hod. neevidovala a ani jej právny zástupca zo strany súdu prvej inštancie žiadnu spätnú väzbu na ich žiadosť, a to ani v ich elektronickej schránke ani telefonicky a ani na e-maili advokáta JUDr. Andreja Garu<mailto:agara@gkg.sk> teda prostredníctvom informačných kanálov, cez ktoré s nimi súd a spisová kancelária zvyknú bežne komunikovať. S poukazom na dôvodnosť ich žiadosti, prax súdov v danom období a vrchol pandémie, no predovšetkým s poukazom na usmernenie právnych zástupcov samou Z.. Š. v konaní pod sp.zn. 3P/93/2018, kde ich explicitne žiadala, aby za aktuálnej situácie žiadali o odročovanie pojednávani vzhľadom na pandemickú situáciu, ktorým „určite vyhovie, lebo aj ona si chce chrániť svoje zdravie“ mali za to, že súd pojednávanie odročí bez prejednania a rozhodnutia veci na vhodnejší termín z hľadiska ohrozenia zdravia účastníkov konania. Dňa 17.11.2020 v čase o 9.57 hod. administratívna zamestnankyňa kancelárie právneho zástupcu našla e-mail, ktorým súd prvej inštancie oznámil, že ich žiadosti o odročenie termínu pojednávania zo dňa 13.11.2020 vytyčeného na 16.11.2020 o 9.00 hod. nevyhovuje. Právny zástupca matky v odvolaní uvádza, že kolegyňa predmetnú žiadosť zaslala do elektronickej schránky súdu cez portál slovensko.sk a súčasne v čase o 15.58 hod. aj prostredníctvom e-mailu adresátom: M..E..sk; E..K..sk; A..B.P..sk, G..sk; B..sk. V prípade akejkoľvek komunikácie so súdom, predovšetkým v súvislosti s termínmi pojednávani sú vždy uvádzané e-mailové adresy viacerých kolegov, a to z dôvodu aby nenastala situácia, že by sa

odpoveď zo súdu nedostala do dispozície zodpovedného zamestnanca ich kancelárie, a teda nebolo by na ňu možné reagovať. Ich administratívnej zamestnankyni končí pracovná doba o 16.00 hod. a v pondelok 16.11.2020 mala voľno. Z týchto dôvodov sa o zamietavej odpovedi zo strany súdu prvej inštancie nedozvedeli. Predmetná informácia o nevyhovení ich žiadosti sa teda v piatok 13.11.2020 nedostala do dispozície ich advokátskej kancelárie z dôvodu, že Z. Š. z komunikácie vylúčila advokáta JUDr. Andreja Garu, ako aj advokátsku koncipientku JUDr. Eriku Kišovú, pričom súčasne do e-mailovej komunikácie pripojila tretie osoby. Objektívne nebolo možné na túto odpoveď zareagovať, pretože nikto z ich kancelárie nemal vedomosť o tom, že súd už odpoveď odoslal, na informačné centrum sa nebolo možné ráno dovolať a súčasne táto informácia nebola uvedená ani v elektronickom súdnom spise. Matka poukázala na to, že v zmysle usmernenia MS SR platného a účinného od 3.11.2020 súdom odporučilo uskutočňovať pojednávania v nevyhnutnom rozsahu v súlade s ustanovením § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, teda riadne uskutočňovať pojednávania (t. j. vo všetkých veciach) a pri ich uskutočnení dodržiavať vyhlášku ÚVZ č. 12/2020 zo dňa 29. októbra 2020, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok a hromadných podujatí. V nadväznosti na vyššie uvedené by mal súd podľa matky od 3.11.2020 pojednávať len v nevyhnutnom rozsahu, čo nie je tento prípad, i keď ide o návratové konanie. Matka považovala situáciu toho času za veľmi nebezpečnú pre život a zdravie seba, ako aj maloletého G.. Odôvodnenosť jej obáv preukazuje aj usmernenie MS SR v zmysle ktorého sa odporúčalo pojednávania nevykonávať. Matka býva pri R., pričom cesta do C. vedie cez niekoľko okresov, ktoré boli v tom čase označené ako čierne vo vzťahu k ochoreniu covid 19. Matka má za to, že v popísanej pandemickej situácii má každý občan SR právo vyhodnotiť stav svojho ohrozenia a chrániť život a zdravie seba a ostatných, ako najvyššie hodnoty, ktoré máme. Uvedené je dôvodné podľa matky o to viac, že týmto spôsobom sú občania usmerňovaní priamo vládou SR, hlavným hygienikom aj skúsenými virológmi a epidemiológmi, ktorí považujú aktuálny stav za veľmi vážny a spôsobilý ohroziť zdravie a život ľudí. Vzhľadom na vyššie uvedené sa matke javí postup súdu prvej inštancie ako účelový, aby bolo rozhodnuté len na základe tvrdení otca v matkinej neprítomnosti, bez možnosti oboznámiť sa a vyjadriť sa k dôkazom, ktoré založil navrhovateľ do spisu, čo zakladá porušenie práva matky na spravodlivý súdny proces. V tejto súvislosti poukázala matka na Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13.1.2015 vo veci Trančíkova proti Slovenskej republike, v ktorom ESLP konštatoval porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru, keď sťažovateľke neumožnil vyjadriť sa k vyjadreniu odporcu v rámci odvolacieho konania. ESLP bol toho názoru, že aj keď predmetné vyjadrenie odporcu neobsahovalo žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa sťažovateľka už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a podľa vlády nemalo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, sťažovateľke mala byť daná možnosť oboznámiť sa s ním. Keďže tomu tak nebolo, došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé konanie, zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

27. Matka ďalej v odvolaní uvádza, že po rozhodnutí vo veci dňa 16.11.2020 v neprítomnosti matky právny zástupca matky našiel v elektronickom súdnom spise zaevidovanú listinu označenú ako „stanovisko H. G. A. K. L.F. zo dňa 17.9.2020“ v slovenskom jazyku. Ide o vyjadrenie írskej právničky, ktorá sa vyjadruje k právnej stránke veci podľa írskeho práva, na ktoré sa súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia odvoláva a preberá jeho právny názor. Matka uvádza, že uvedená listina a vyjadrenie írskej právničky boli založené do súdneho spisu navrhovateľom s tým, že matke doručená nikdy nebola a nemala sa možnosť k tejto listine vyjadriť. Tým, že ide o listinu, ktorá popisuje írske právo, matka sa nemala ako brániť zaobstaraním si právneho názoru írskym právnikom, či názor vyslovený v predmetnej listine je korektný s írskym právom. Navyše, po oboznámení sa s predmetnou listinou matka konštatuje, že názor právničky vychádza z nepravdivých základných informácií. Ide predovšetkým o informáciu, na základe ktorej sa mali navrhovateľ a matka dňa 1.7.2019 vrátiť do spoločnej nehnuteľnosti, čo nie je pravdou, nemajú spoločnú nehnuteľnosť. Navyše vo vyjadrení tvrdí, že súčasťou zmluvy o surogačnom materstve je dohoda rodičov, že bydliskom dieťaťa bude Í. a K. bude len dočasné, predbežné bydlisko, čo nie je pravda a neexistuje o tom ani dôkaz. Í. právnička neomylné uviedla, že obvyklým pobytom dieťaťa je K., ale nijako dostatočne neodôvodnila svoj vyslovený názor, že od 1.7.2019 došlo k zmene obvyklého pobytu dieťaťa a to na Í.. Podľa matky súd prvej inštancie predovšetkým práve na tomto dôkaze založil svoje presvedčenie, že odo dňa 1.7.2019 je obvyklým pobytom dieťaťa Í..

28. Matka ďalej vytyka súdu prvej inštancie, že v danej veci nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci ohľadom opatrovníckeho práva otca a aktívnej vecnej legitímácie otca, obvyklý pobyt maloletého G. a surogačné materstvo. Uvádza, že írské právo nepozná vznik opatrovníckeho práva formou alebo prostredníctvom surogátneho materstva, dieťa má odvodenú štátnu príslušnosť výlučne od matky. Matku naopak slovenský právny poriadok ako matku uznáva, nevylučuje. Preto sa otec opakovane snažil dieťa dostať do Í. napriek nedoručenému a neprávoplatnému rozhodnutiu súdu, aby získal opatrovnícke práva iným spôsobom. Otcovi do dnešného dňa podľa matky nevznikli opatrovnícke práva a tieto nemal ani v čase podanie návrhu na súd. Podľa Í. práva je matkou žena, ktorá dieťa porodila. Matka je uvedená v slovenskom rodnom liste dieťaťa, rovnako tak aj navrhovateľ je uvedený v rodnom liste dieťaťa ako otec, avšak podľa Í. práva je tento individuálny správny akt slovenských úradov nedostačujúci na to, aby Í. štátne orgány ako aj súd považovali navrhovateľa za otca dieťaťa. Uvedenému svedčí podľa matky aj súčasné súdne konanie vedené na súde v Í., kde sa navrhovateľ domáha úpravy práv k maloletému G.. Na pojednávaní konanom dňa 1.7.2021, ktorého sa zúčastnila aj matka prostredníctvom telemostu írsky sudca uviedol, že nemá nijako preukázané, že by navrhovateľ bol otcom dieťaťa a to i napriek existencii DNA testov, ktoré Í.Q. súd neuznal a súčasne napriek tomu, že predložil slovenský rodný list maloletého G.. Súd bol odročený na 1.10.2021 s tým, že súd zaviazal navrhovateľa na predloženie nespochybniteľných dôkazov zásadnej skutočnosti, a to, aký je jeho a aký je matkin vzťah k maloletému G., teda či sú rodičia. Podľa matky je zarážajúce, že Í. súd pristupuje k veci viac protektívne k matke a dieťaťu ako slovenský súd, ktorý posielal bez ďalšieho dieťa zo K. do cudziny. Matka uvádza, že problémom podľa Írskeho práva pre navrhovateľa ostáva, že do rodného listu dieťaťa nie je zapísaná biologická matka, ktorá dieťa porodila. Súčasne je potrebné zdôrazniť, že Írske orgány matku nikdy neuznajú za matku G. a to z dôvodu vlastnej, vnútroštátnej právnej úpravy. Matka má za to, že ak by prišla s G. do Í., s veľkou pravdepodobnosťou by jej bol syn odobratý, nakoľko podľa Írskeho práva nie je matkou dieťaťa a otec by tvrdil, že matkou je iná žena, a to žena, ktorá dieťa porodila. Dieťa by bolo následne do administratívneho vyriešenia veci odobraté sociálnymi orgánmi Írska a matka by sa tak už k svojmu dieťaťu nikdy nedostala. Toto je zrejme podľa matky otcom zamýšľaný postup, ktorý chce zvoliť vo vzťahu k matke. Matka uvádza, že navrhovateľ na Írskom súde tvrdil, že je jediným opatrovníkom G. v Í.. Keď právna zástupkyňa matky poznamenala, že na opatrovníctvo potrebuje žiadosť o opatrovníctvo a potrebuje mať zo súdu rozhodnutie - deklaráciu otcovstva, navrhovateľ zmenil argumentáciu a povedal, že slovenský súd mu uznal DNA testy z V.. Podľa matky navrhovateľ musí mať v Í. uznané otcovstvo, nevzniká mu automaticky a to do 2 rokov od narodenia dieťaťa, buď cez DNA testy alebo iným spôsobom, čo do dnešného dňa neučinil, navyše takéto konanie navrhovateľ dodnes nezahájil a nepodal žiaden návrh. DNA testy z V. súd v Í. neuznáva. Ďalej na súde v Í. navrhovateľ uvádzal, že má opatrovnícke práva vyplývajúce zo slovenského rodného listu, čo sudca neakceptoval. Keď sa ho sudca spýtal prečo si myslí, že má väčšie právo k synovi v Í. ako matka povedal, že matka nemôže byť matkou ani podľa írskeho ani podľa slovenského zákona. Sudca zaviazal navrhovateľa do budúceho pojednávania (termín pojednávania stanovený Írskym súdom na deň 1.10.2021) predložiť dôkazy od slovenských právnikov o vzťahu navrhovateľa a matky k dieťaťu a takisto aj od írskych právnikov, keďže sudca nevie, kto sú navrhovateľ a matka a aký vzťah majú k dieťaťu. Sudca uviedol, že pravdepodobne tu ide o stret zákonov dvoch štátov, a súčasne medzinárodného práva. Navrhovateľ na súde žiadal od sudcu, aby mu vydal povolenie na zabezpečenie pasu pre G.. Sudca odmietol vydať rozhodnutie na návrh navrhovateľa, aby navrhovateľ mohol zabezpečiť pre G. Í. cestovný pas. Na základe uvedených závažných skutočností požiadala matka súd, nakoľko sa jedná o veľmi zásadné a pre rozhodnutie o odvolaní matky determinujúce skutočnosti, aby počkal s rozhodnutím o odvolaní matky až do skončenia vyššie uvedeného konania na súde v Í., kde súd ide v rámci konania o úpravu práv a povinností k maloletému G. rozhodovať o tom, či navrhovateľ je, alebo nie je otcom dieťaťa. Ak sa navrhovateľovi nepodarí predložiť Írskemu súdu dôkazy o tom, že je otcom G., nemá matka kam a komu navrátiť dieťa do Í., a nemá sa ani kam vrátiť. Je preto podľa názoru matky kľúčové počkať na rozhodnutie Írskeho súdu a podľa toho, či bude s navrhovateľom konať alebo nie, rozhodnúť vo veci. Vo vzťahu ku konaniu na Írskom súde sa javí matke rozhodnutie prvoinštančného súdu za predčasné. V tomto smere požiadala matka doplniť dokazovanie o informáciu o právnom postavení otca podľa Írskeho práva, a súčasne doložiť rozhodnutie Írskeho súdu. Záver prvoinštančného súdu je podľa matky nesprávny a to z dôvodov, že dieťa je malé, nemá centrum svojich záujmov, zázemie, priateľov, centrom života maloletého dieťaťa sú v danom veku jeho rodičia, na ktorých starostlivosť je dieťa bytostne odkázané. Navrhovateľ podľa matky nikdy nevykonával starostlivosť o dieťa, vždy sa o neho starala matka, dieťa žilo od svojho narodenia na K. a nie je žiadnym relevantným dôkazom preukázané, že by a v akom čase malo dôjsť k zmene obvyklého pobytu dieťaťa. Dieťa má od narodenia obvyklý pobyt na K. a ten sa nezmenil (neexistujú dôkazy o jeho zmene). Matka uvádza, že maloletý žil až do dňa

9.6.2020 zhruba rovnaký čas na K., ako aj v Í.. Po tomto dátume žije už len na K.. Prvý krát sa na územie Írska dostal až po skoro 5 mesiacoch. Je nespochybniteľné a nespochybňuje tento fakt ani navrhovateľ, že G. mal minimálne do dňa 1.7.2019 obvyklý pobyt na K.. Navrhovateľovi sa predloženými listinami nepodarilo preukázať, kedy a či vôbec malo dôjsť k zmene obvyklého pobytu maloletého. Tvrdenia o ústnych dohodách a komunikácii s matkou sú účelovo prispôsobované pre sledovaný cieľ, rovnako tak podľa matky v tomto smere súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia v časti obvyklého pobytu veľmi nepresvedčivo argumentuje. Navyše súd prvej inštancie vychádza zo skutočností a má za preukázané skutočnosti, ktoré z vykonaného dokazovania ani nevyplývajú a ani sa tieto skutočnosti v spise nenachádzajú. Súd prvej inštancie má za preukázané, že matka mala v Í. v čase narodenia G. pracovný pomer na dobu neurčitú, poberala sociálne dávky, podala žiadosť o materskú škôlku v Í., a že matka sa s navrhovateľom dohodli, že budú žiť v Í.. Výpoveď navrhovateľa pred súdom dňa 25.9.2020 však tieto skutočnosti, o ktoré súd prvej inštancie oprel svoje rozhodnutie, priamo vyvracia. Totiž navrhovateľ uviedol, že matka mala pracovný pomer v Í. len do decembra 2018, potom už o prácu v Í. nemala záujem, nakoľko sa chcela venovať dieťaťu, ktoré sa malo o krátky čas narodiť. Navrhovateľ vo svojej výpovedi uviedol, že spolu požiadali s matkou o škôlku v Í. avšak následne spresnil, že žiadosť o nástup maloletého do škôlky v Í. spoločne s matkou zrušili, nakoľko nebol dôvod pre škôlku v Í.. Naproti tomu so súhlasom navrhovateľa matka podala žiadosť o prijatie G. do K. škôlky, kde bol prijatý a ktorú aj dodnes navštevuje. Navrhovateľ uviedol, že v Í. sa pred narodením G. zdržiavali s matkou minimálne, nakoľko matka opakovane prejavovala záujem o život mimo Í. a žiadala navrhovateľa, aby išli aspoň na rok dva žiť mimo Í., že v Í. zotráva iba kvôli nemu. Matka otcovi opakovane uviedla, že po narodení maloletého chce žiť so synom na K., navrhovateľ nenamietal. Matka komunikovala s otcom v čase, keď bola s maloletým na K. napríklad o tom, čo má urobiť s autom v Í., keď ho už nepotrebuje, lebo ostáva na K., navrhovateľ jej poradil, že ho má odhlásiť, čo bude trvať 3 mesiace. Je otázkou, prečo súd uveril opisu skutočností tak, ako ich podal navrhovateľ, navyše v rozpore s dokazovaním a neuveril matke, ktorá každú tvrdenú okolnosť súdu preukázala. Súd vo svojom odôvodnení tvrdí, že matka žila v Í. a na K. chodila len na dovolenky. Matka nerozumie, prečo súd túto okolnosť nevyhodnotil tak, že matka išla do Í. po 5 mesiacoch života dieťaťa prvý krát za otcom, ktorý ich dovtedy na K. navštívil 2x a vždy chodila do Í. za otcom a jeho rodinou dočasne. Aj otázka položená súdom matke, či bola matka v Í. od 1.7.2019 do 19.5.2020, keď opomenieme cesty na K. svedčia o sugescii pri kladení otázok súdom prvej inštancie matke. Matka sa pýta prečo sa súd nespýtal matky, či okrem návštev Í. bola matka v rozhodnom období len na K. ? Navyše je tu prítomný nespochybniteľný fakt preukázaný matkou a to, že otec si v rozhodnom období hľadal na K. prácu. Nemohla preto, ako to tvrdí navrhovateľ, existovať dohoda, na základe ktorej budú žiť s dieťaťom a matkou v Í.. S vážnou diagnózou maloletého išla matka do zdravotníckeho zariadenia na K. z dôvodu, že v požadovanom a potrebnom rozsahu Í. nevedelo poskytnúť dieťaťu zdravotnú starostlivosť. Táto koncepcia nie je pravdivá, nakoľko na K. žili a mali tam zabezpečenú i zdravotnú starostlivosť pre maloletého. Ak teda podľa tvrdenia navrhovateľa boli navrhovateľ a matka dohodnutí, že budú žiť v Í., bližšie ako K. je B., kde potrebnú zdravotnú starostlivosť poskytnúť zdravotníckemu zariadeniu vedeli. S maloletým však išli domov, na K., do miesta obvyklého pobytu maloletého, čo bolo logické i s ohľadom na závažnosť zdravotného stavu maloletého. To, že navrhovateľ vybavoval prídavky na dieťa a následne matka tieto poberala nemôže mať žiadnu dôkaznú hodnotu vo vzťahu k preukázaniu obvyklého pobytu dieťaťa. Navyše súd nezabezpečil informáciu od orgánu sociálnoprávnej ochrany detí v Í. o podmienkach pre život a mieste, do ktorého má byť maloletý navrátený. Túto skutočnosť nemá súd prvej inštancie nijako preukázanú. Matka nevie, či navrhovateľ naďalej je vlastníkom domu, o ktorom tvrdí, že je v jeho vlastníctve a súčasne, či má vytvorené podmienky pre maloletého. Súčasne súd prvej inštancie nezabezpečil informáciu o sociálnom zázemí otca a informáciu, ako bude realizovaná osobná starostlivosť otca o dieťa, keď je zamestnaný a časovo je celý týždeň denne min. 9 hodín vyťažený. V tomto smere žiada matka doplniť dokazovanie. Matka zdôrazňuje, že zákony Í. vylučujú, aby sa navrhovateľ stal otcom za súčasného právneho stavu a na tom nič nezmení ani ním tvrdená skutočnosť, že nadobudol opatrovnícke práva manželstvom s matkou. Obaja zhodne uviedli, že manželstvo uzavreli z dôvodu, aby mohli podpísať zmluvu so surogatívnou matkou a zdravotníckym zariadením. Otec ak by chcel byť úradmi v Í. uznaný za otca, potrebuje rodný list, v ktorom bude ako matka uvedená žena, ktorá dieťa porodila. Í. úrady nebudú akceptovať zmluvu a na základe nej vznik matky a otca. Í. súd by mohol konať v tom zmysle, že by vyhlásil túto zmluvu na jeho území za neplatnú, dieťa by umiestnil do sociálneho zariadenia, kde by išlo na adopciu. Doteraz Í. orgány nekonali z dôvodu, že nemali podnet. V súčasnosti, kedy je do veci interesovaný CIPC a jeho sesterská organizácia v Í., rovnako tak súdy a polícia z dôvodu podaného trestného oznámenia je veľmi pravdepodobné, že po príchode matky s G. do Í., bude dieťa matke odobraté a odovzdané sociálnym pracovníkom do dočasnej opatery. Otcovi rodičovské práva

nesvedčia, preto by sa podľa írskych zákonov ocitlo dieťa bez rodičov. Podľa matky je potrebné doplniť dokazovanie predložením informácie o stave trestných konaní v Í., ktoré majú byť vedené proti matke. Matka namieta, že súd sa nevysporiadal a to bez akýchkoľvek pochybností s právnym režimom Í. vo vzťahu k matke a G., či následkom premiestnenia G. matkou do Í. nehrozí situácia, kedy by sa dieťa dostalo do neznesiteľnej situácie tým, že bude odobraté matke i navrhovateľovi, bude umiestnené v sociálnom zariadení, kde následne môže skončiť v adopcii u cudzích osôb, ktoré nepozná. G. nepozná anglický jazyk, nepozná inú rodinu ako matkinu, nepozná prostredie, kam by sa dostal čím bezpochyby by nastal stav neznesiteľnej situácie. Na tomto mieste preto prichádza podľa matky do úvahy postup súdu po čl. 13 písm. /b Haagskeho dohovoru. Matka žiada odvolací súd, aby uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16.11.2021, sp. zn. 3P/47/2020 zrušil a vrátil prvoinštančnému súdu späť, z dôvodu nevyhnutnej potreby doplnenia dokazovania a doručenia nedoručených listín matke, prípadne zmenil tak, že návrh otca odmietne a konanie zastaví, nakoľko navrhovateľovi nesvedčia opatrovnícke práva, alebo návrh otca zamietne z dôvodu, že obvyklým pobytom dieťaťa je K., alebo rozhodne tak, že návrat dieťaťa nenariadi postupom podľa ust. čl. 13 písm. /b Haagskeho dohovoru z dôvodu, že hrozí odobratie dieťaťa na území Í. a jeho umiestnenie v sociálnom zariadení, prípadne následná adopcia cudzími osobami.

29. Otec sa vyjadril k odvolaniu matky, v ktorom uvádza, že odvolanie je plné celkom nepodložených tvrdení, tvrdení ktoré doteraz odporkyňa vo vzťahu k návrhu otca na návrat maloletého neavizovala, či dokonca tvrdení, ktoré buď boli priamo prvoinštančným súdom vyvrátené, alebo boli predtým odporkyňou uvádzané celkom inak. Príkladom poukazuje otec na súčasné tvrdenie odporkyne o tom, že jej nebolo doručené vyjadrenie oprávnenej osoby - Í. C. H. G.. A. - k otázkam súvisiacim s írskym právom a postaveniu otca a odporkyne podľa írskoho práva zo dňa 12.09.2020 (ďalej len „vyjadrenie oprávnenej osoby“). Pravda je však taká, že s vyjadrením oprávnenej osoby bola odporkyňa oboznámená už na pojednávaní dňa 25.09.2020, písomne sa k nemu následne vyjadrovala svojim vyjadrením matky k veci a doložením dokladov zo dňa 06.10.2020 a vyjadrením oprávnenej osoby bolo ďalej medzi stranami a súdom rozoberané a argumentované aj na pojednávaní dňa 09.10.2020. Za absurdné z pohľadu otca je treba považovať tvrdenie o tom, že hoci odporkyňa priamo v konaní priznala, že nie je matkou maloletého, podľa jej názoru otec, ktorého otcovstvo a výkon rodičovských práv po narodení maloletého nijako nespochybnila, na rozdiel od nej (podľa jej názoru) nedisponuje opatrovníckymi právami vo vzťahu k maloletému. Odporkyňa sa neustále pasuje do strany akejsi obeť, avšak buď jej nezáleží na najlepšom záujme maloletého, alebo jej jeho zmysel absolútne uchádza. Takým záujmom jednoznačne nie je uzurpovanie si maloletého výlučne pre seba (a svoju časť rodiny) na území K. republiky s tým, že sa snaží pre otca absolútne devastačnú situáciu zľahčovať snahou o (nezmyselné) dokazovanie pred prvoinštančným súdom o tom, že otec má predsa možnosť sa presťahovať na K. a tu sa zamestnať. Odporkyňa absolútne ignoruje základné právo maloletého na rodinný život aj so svojim biologickým otcom a vice versa základné právo otca na výkon rodičovských práv a povinností. Otec poukazuje na to, že nielen mimosúdne, ale priamo pred prvoinštančným súdom navrhoval niekoľkokrát dohodu vo vzťahu k návratu maloletého a odporkyne samotnej. Otec ponúkal odporkyňi ubytovanie v rodinnom dome v M., kde predtým s maloletým žili, spoločnú starostlivosť o maloletého, absolvovanie manželskej, resp. psychologickéj poradne za účelom záchrany manželstva, a dokonca výživné nielen na maloletého, ale aj odporkyňu. O uvedenej ponuke sa samotný prvoinštančný súd, ako aj kolízny opatrovník nie raz vyjadrili ako o takej ponuke na dohodu, ktorá sa javí vzhľadom na okolnosti ako veľmi férová, o ktorej by mala odporkyňa úpenlivo uvažovať. Odporkyňa prezrádzajúc svoj skutočný úmysel, t.j. uzurpovanie si maloletého, dohodu odmietla a vo svojom „protinávru“ z 18.09.2020 možnosť dohody torpédovala svojou kvázi dohodou, prostredníctvom ktorej žiadala určiť, že obvyklým pobytom maloletého je Slovenská republika a maloletý sa zveruje do jej výlučnej osobnej starostlivosti. Prvoinštančný súd na pojednávaní dňa 25.09.2020 označil takýto návrh za ultimátny, ktorý nie je skutočnou snahou o dohodu, pretože otcovi diktuje víziu odporkyne bez prihliadnutia na záujem maloletého a otca. Otec ponúkol v rámci konania aj svoj záväzok uchádzať sa v prípade návratu maloletého do Í. a rozvodu s odporkyňou iba o striedavú starostlivosť o maloletého. Odporkyňa viac ako pol roka bránila otcovi v osobnom styku s maloletým a takéto stretnutie umožnila až po doručení Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 22.06.2021, sp. zn. III. ÚS 228/2021-51 (ďalej len „Nález ÚS SR“) o tom, že prvoinštančný súd má bezodkladne rozhodnúť aj o návrhu otca na vhodné opatrenie podľa § 130 CMP, ktorým by bol zabezpečený osobný a nerušený styk otca s maloletým. Odporkyňa však tento styk na rozdiel od praxe pred 23.10.2020 i tak umožnila iba za svojej prítomnosti a prítomnosti osobného strážcu. Tvrdenia a kvázi „dôkazy“ predložené odporkyňou podľa otca nemožno hodnotiť inak ako za absolútne zavádzanie a vytrhávanie skutočností z celkového kontextu s jediným cieľom, čo najdlhšie zamedzovať návratu maloletého do jeho domoviny, do

Í.. Ide o taktiku „vykoreňovania“ maloletého dieťaťa z jeho pôvodného prostredia celkom bežnú a známu aj z iných konaní pred návratovými súdmi, kedy sa narušiteľ (v tomto prípade odporkyňa) pokúša o čo najrýchlejšie a najefektívnejšie pretrhnutie väzieb s domovskou krajinou a následnou argumentáciou pred rôznymi orgánmi štátu o tom, že nariadiť návrat nie je možné, pretože dieťa nevie reč, nepozná už svojich príbuzných, je zžité s (novým) prostredím, má dobré podmienky na ďalší život a tak pod. To všetko robí odporkyňa celkom nedbajúc na základnú judikatúru návratových vecí o tom, že narušiteľ (odporkyňa) sa nemôže za žiadnych okolností dovolávať a brániť vyššie uvedenými skutočnosťami, pretože pokiaľ by aj existovali (napr. vhodné podmienky na ďalší život maloletého), tieto boli vytvorené z titulu protiprávneho konania - neoprávneného premiestnenia alebo zadržania maloletého.

30. Vo vzťahu k samotnému uzneseniu otec uvádza, že uznesenie súdu sa podrobne venuje a odôvodňuje tri základné otázky konania a to, aká bola krajina obvyklého pobytu maloletého bezprostredne pred jeho zadržaním, či otec nadobudol a skutočne vykonával opatrovnícke právo k maloletému, a v prípade, ak súd zistí, že návrat maloletého dieťaťa je potrebné nariadiť, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu v zmysle Dohovoru. Otec upozorňuje, že vo veci sa v uskutočnili štyri pojednávania, kde práve prvoinštančný súd verbalizoval svoj dôraz na riadne a úplné prejednanie veci s vykonaním všetkých dôkazov, ktoré účastníci riadne a včas predložia, pričom súd práve z uvedeného titulu nedodrжал ani primárnu lehotu ukončenia konania v 6-tich týždňoch podľa § 134 ods. 1 CMP a čl. 11 Dohovoru. Prvé tri pojednávania uskutočnené v rozmedzí 36 dní, ktorých sa zúčastnila aj odporkyňa sama alebo prostredníctvom právnej zástupkyne, trvali bez prestávok 13 hodín a 5 minút (vždy celý jeden pojednávací deň zákonnej sudkyne a jeden z dvoch v týždni). Je teda zjavné, že súd prvej inštancie dal okrem svojho naliehania na zmierlivé riešenie veci aj priestor všetkým účastníkom na uplatnenie svojich procesných práv. Okrem toho si súd prvej inštancie prostredníctvom CIPC a írskej centrálnej autority zabezpečil k veci aj stanovisko oprávnenej osoby.

31. Otec ďalej uvádza, že podstatou konania podľa Dohovoru, resp. podľa § 123 a nasl. CMP, je iba návrat maloletého. Nikto odporkyňu neoberá a nemá záujem oberať o jej možnosti uplatnenia práv na vecne a miestne príslušných súdoch v Í. po návrate maloletého. K jej možnostiam sa podrobne venuje vyjadrenie oprávnenej osoby a garantuje jej možnosti prístupu a starostlivosti k maloletému. Vzhľadom na vyššie uvedené má otec za to, že celá dôkazná situácia bola riadne zhodnotená, pričom jediný zákonný, medzinárodnoprávne konformný a záujem maloletého rešpektujúci výsledok môže byť taký, ktorým bude potvrdený návrat maloletého do miesta jeho obvyklého pobytu.

32. Ku námietkam matky ohľadom porušenia jej práva na spravodlivý proces otec uvádza, že dňa 13.11.2020 (piatok) o 15:58 odoslala administratívna zamestnankyňa právneho zástupcu odporkyne z adresy F.sk priamo sudkyňi a asistentkám email obsahujúci žiadosť o odročenie pojednávania naplánovaného na 16.11.2020. V rovnaký deň, o necelú hodinu o 16:47 zákonná sudkyňa odpovedala na rovnakú adresu odosielateľa F.sk, že žiadosť o odročenie pojednávania zamieta. Argumentácia matky je teda bizarná predovšetkým preto, lebo podľa odporkyne je normálne žiadať odročenie pojednávania nariadeného na pondelok o 9:00 prostredníctvom emailu od administratívnej zamestnankyne v piatok o 15:58. Avšak už je porušením práv odporkyne na spravodlivý proces zo strany súdu, keď súd v rovnaký deň o necelú hodinu v čase 16:47 (mimo pracovnej doby sudkyne) podrobne zdôvodní svojou emailovou správou odoslanou na rovnakú adresu odosielateľa rozhodnutie, prečo nie je možné pojednanie odročiť. Odporkyňa o odpovedi údajne nevedela, pretože administratívna zamestnankyňa právneho zástupcu končí prácu o 16:00 (dve minúty po odoslaní svojho emailu) a v pondelok 16.11.2020 mala dovolenku. Aj keby bolo uvedené ničím nepreukázané tvrdenie pravdivé, bolo by voči súdu a ostatným účastníkom konania vrcholne neúčtivé a preukazovalo by, ako veľmi bolo konanie pre právneho zástupcu odporkyne a odporkyňu samotnú prioritou.

Argumentácia odporkyne je podľa otca aj v rozpore s § 183 ods. 4 CSP, pretože súd v súlade s uvedeným ust. bezodkladne, doslova obratom, upovedomil odporkyňu rovnakou formou (emailom) na emailovú adresu odosielateľa o tom, že odročenie pojednávania zamieta a uviedol dôvody. Na tomto mieste otec upozorňuje, že administratívna zamestnankyňa uviedla vo svojom emaille, že koná na „základe poverenia JUDr. Andreja Garu“, to znamená, že konala v mene a na účet svojho zamestnávateľa - právneho zástupcu odporkyne, a sudkyňa teda nebola absolútne povinná odpovedať na iné emailové adresy (predtým uvedené iba ako do kópie, t.j. na vedomie). Nepochopiteľný je postup odporkyne riadne zastúpenej advokátom aj v tom zmysle, že § 184 ods. 1 CSP vyslovene vyžaduje rozhodnutie o odročení pojednávania. Inými slovami pokiaľ súd nedoručil odporkyňi rozhodnutie o odročení pojednávania, mala

povinnosť sa na vytýčený termín pojednávania dostaviť a nemôže argumentovať „nevedomosťou o neodročení pojednávania“. Návrh na odročenie pojednávania navyše nespĺňa ani dikciu § 183 ods. 1 CSP, ktorá ako jediný dôvod odročenia stanovuje dôležitý dôvod, na základe ktorého sa strana alebo jej zástupca nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. Odporkyňa však nikde vo svojej žiadosti o odročenie pojednávania zo dňa 13.11.2020 konkrétne nedôvodí prečo sa ona alebo jej právny zástupca nemôžu na pojednávanie dňa 16.11.2020 dostaviť a prečo by sa od nich nemohlo spravodlivo žiadať, aby sa nechali na pojednávaní zastúpiť s tým, že pri advokátovi sa spravodlivosť zastúpenia predpokladá (§ 183 ods. 2 CSP). Odporkyňa tak ako vo svojom odvolaní iba argumentuje „veľmi nepriaznivou epidemiologickou situáciou“ a vypočítava existenciu núdzového stavu a rôzne právne akty, ktoré s nariadeným pojednávaním vôbec nesúvisia a sú použité celkom zavádzajúco a účelovo. Otec poukazuje na to, že odporkyňa sa sama dobrovoľne a aj s právnou zástupkyňou zúčastnila pojednávania dňa 09.10.2020, počas ktorého v konaní vypovedala, t.j. v čase, kedy bol už v Slovenskej republike vyhlásený núdzový stav na základe uznesenia vlády SR č. 587 z 30.09.2020 (tento bol iba 11.11.2020 predĺžený o 45 dní). Odporkyňa o tomto čase nijako nenamietala konanie pojednávania. Ďalej upozorňuje na to, že odporkyňa už úspešne žiadala odročenie termínu pojednávania nariadeného na 23.10.2020, t.j. v čase, kedy bol už v Slovenskej republike vyhlásený núdzový stav na základe uznesenia vlády SR č. 587 z 30.09.2020, avšak na základe iných dôvodov a to z titulu zvolenia si nového právneho zástupcu. Odporkyňa vo svojej žiadosti zo dňa 22.10.2020 nikde neuviedla, že by žiadala pojednávanie nariadené na deň 23.10.2020 odročiť aj z iných, napr. (proti)epidemických dôvodov. Otec poukazuje aj na to, že žiaden všeobecne záväzný predpis k 16.11.2020 pojednávania nezakazoval a tieto aj 16.11.2020 v budove súdu bežne prebiehali. Boli to práve trestno-právne, predovšetkým väzobné veci, a rodinno-právne veci a špecificky aj návratové veci podľa § 123 a nasl. CMP, ktoré sa aj od prijatia usmerňujúcej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 24/2021 Z.z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu vyslovene konať mali a mohli a to všetko v čase (január 2021), kedy bola epidemická situácia podstatne horšia ako k 16.11.2020. Otec poukazuje aj na to, že pojednávanie dňa 16.11.2020 sa konalo bezprostredne po uskutočnení tzv. celoplošného testovania pod názvom „Spoločná zodpovednosť“. Pre osoby účastné na tomto testovaní sa v C. po 09.11.2020 neuplatňovali obmedzenia vstupu do žiadnych z otvorených prevádzok a na pojednávaní dňa 16.11.2020 sa všetci preukázali negatívnym certifikátom na ochorenie COVID-19 a boli dodržané všetky hygienické opatrenia, pričom otec nemá vedomosť o tom, že by sa ktokoľvek z účastníkov konania alebo súdu akokoľvek nakazil. Otec ďalej uvádza, že vyjadrenie oprávnenej osoby do spisu nezaložil otec. Vyjadrenie oprávnenej osoby zabezpečila Í. centrálna autorita, ktorá zabezpečila na vyjadrenie aj podklad, a následne bolo vyjadrenie oprávnenej osoby do spisu doručené cestou CIPC. Dá sa len tvrdiť, že otec vyjadrenie oprávnenej osoby pre Írsku centrálnu autoritu sprostredkoval, keďže táto sa odmietla vyjadriť k právnej stránke veci. Nie je ani pravdivé tvrdenie, že matka sa nemala ako brániť zaobstaraním si právneho názoru Írskym právnikom, keďže na pojednávaní právna zástupkyňa uviedla, že sa snažili zabezpečiť „opinion of solicitors“ v Í. Odporkyňa sa následne k vyjadreniu oprávnenej osoby písomne vyjadrovala svojím vyjadrením matky k veci a doloženie dokladov zo dňa 06.10.2020, pričom práve v predmetnom vyjadrení už poskytuje uvedený „Opinion of solicitors“, a uviedla, že oslovila právnu kanceláriu solicitors Henry & Co Solicitors v Í., ktorých oslovila mailom aj telefonicky, na ktorom základe ju Z.. M. D., člen kancelárie Henry & Co Solicitors telefonicky upovedomil, aby pre krátkosť času pred pojednávaním vychádzala z informácií zverejnených na webovej stránke kancelárie, ktoré sa týkajú takéhoto prípadu, keďže sa kancelária na tieto prípady špecializuje“. Odporkyňa sa zúčastnila pojednávania dňa 09.10.2020, vyjadrenie oprávnenej osoby bolo na tomto pojednávaní ďalej medzi stranami a súdom rozoberané a argumentované. Odporkyňa, žijúca predtým 15 rokov v Í., ktorá predkladala názory Henry & Co Solicitors z Í. v angličtine so svojim vlastným prekladom do slovenčiny a argumentovala v zmysle vyššie uvedeného vyjadrením oprávnenej osoby, nemôže mať problém s prvotne anglickým znením textu. Podstatné však je, že súd prvej inštancie vyjadrenie oprávnenej osoby už v slovenskom jazyku prečítal a všetkých zúčastnených s ním oboznámil. Otec poukazuje na to, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení uznesenia priamo k otázke obvyklého pobytu podrobne vyjadril a vyjadrenie oprávnenej osoby nie je nijako špecificky spomínané. Súd prvej inštancie vyhodnotil dôkazy predložené nielen otcom, ale aj samotnou odporkyňou. Tvrdenia odporkyne ohľadom konania v Í. sú zavádzajúce. Otec uvádza, že sa v žiadnom konaní nedomáha úpravy jeho práv voči maloletému. V konaní pred Írskym súdom, na ktorom sa dňa 01.07.2021 uskutočnilo zatiaľ jediné pojednávanie, sa v zmysle návrhu otca rozhoduje o tom, či Írsky súd dá otcovi súhlas na požiadanie o pas pre maloletého bez ďalšieho súhlasu odporkyne. V Í. musia požiadať o pas obaja rodičia/opatrovníci. Tento návrhu otca, má 1 stranu a je veľmi prehľadný a petit návrhu otca znie, že žiada súd, aby vydal príkaz, ktorým sa

upúšťa od súhlasu matky pre uvedenú žiadosť o pas a akúkoľvek ďalšiu pasovú záležitosť, ktorá by jej súhlas mohla vyžadovať. Jediné dôkazy, ktoré otec priložil k svojmu návrhu sú správy od odporkyne z aplikácie WhatsApp, ktoré potvrdzujú odmietavé stanovisko odporkyne k žiadosti otca o pas. Otec žiadal írsky pas pre maloletého preto, lebo vzhľadom na deštruktívne správanie odporkyne je zrejmé, že táto mu jediný (slovenský) pas maloletého ani v prípade právoplatnosti uznesenia nevydá, čo len celý proces návratu maloletého G. domov predĺži. Výsledkom konania v Í. buď bude, že otec si môže zaobstarať pas pre maloletého sám (ako to môže urobiť odporkyňa na K.), alebo na to potrebuje stále súhlas odporkyne. Konanie pred írskym súdom nijako nesúvisí s otázkou tzv. opatrovníckych práv otca a nesúvisí vôbec ani s konaním o návrat maloletého. Keby bol v súvislosti s návrhom otca priebeh pojednávania na súde v Í. dňa 01.07.2021 taký, ako ho opisuje odporkyňa, napr. by sa na súde rozoberala aj jeho DNA, či opatrovnícke práva v tom zmysle ako píše odporkyňa vo svojom odvolaní, odporkyňa by k svojmu odvolaniu asi predložila preloženú zápisnicu z predmetného pojednávania. Odporkyňa ale ani zápisnicu a ani iný dôkaz nepredkladá. Žiadne z tvrdení odporkyne v tejto časti teda nie je ničím preukázané. Otec poukazuje i na to, že odporkyňa bizarne „predpovedá“, že „otcom zamýšľaný postup“ je ten, že írske orgány jej po návrate do Í. odoberú maloletého. Otec ako biologický otec maloletého jednoznačne disponuje tzv. opatrovníckymi právami. Otec už pred prvoinštančným súdom argumentoval, že pokiaľ pre účely tohto konania považuje otca a odporkyňu za rodičov maloletého, t.j. za otca a matku, mal by aplikovať ust. 6 písm. a) írskeho zákona o opatrovníctve maloletých, ktorý jasne stanovuje: „Nasledujúce osoby sú opatrovníkmi dieťaťa spoločne: a) otec a matka dieťaťa. Súd prvej inštancie „opatrovníctvo“ otca našiel jednoznačne v ďalšom ust. predmetného zákona. Podľa ust. 6D písm. c) írskeho zákona o opatrovníctve maloletých opatrovník dieťaťa je aj ten, kto opatrovnícke práva nadobudol v inom štáte ako Í., tak ako je uvedené v časti III Dohovoru na ochranu dieťaťa. Zmluvným štátom Dohovoru na ochranu dieťaťa, rovnako ako Dohovoru sú Í.Q., K. ako aj V.. Podľa čl. 16 ods. 3 Dohovoru na ochranu dieťaťa platí, že „Rodičovské práva a povinnosti, ktoré existujú podľa práva štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt, zostávajú zachované aj po zmene obvyklého pobytu do iného štátu“. Z dokazovania pred prvoinštančným súdom, vrátane výsluchu odporkyne, vyšlo celkom zjavne najavo, že otec aj odporkyňa plánovali celý proces splodenia, vynosenia maloletého, jeho pôrodu spoločne a vopred spoločne naplánovali aj postup o jeho presune z V. na K., jeho pobyt na K. a následný definitívny presun do Í.. Pokiaľ teda aj otec nezískal rodičovské práva a povinnosti v čase hneď po pôrode maloletého na V. v zmysle jej predpisov, ktoré vyslovene surogátne rodičovstvo a vzdanie sa rodičovských práv v tomto smere pripúšťajú, jednoznačne získal rodičovské práva počas pobytu maloletého na K. od marca do júla 2019, kedy po krste maloletého otec, odporkyňa a maloletý jednosmernou letenkou definitívne odchádzajú do Í..

33. Slovenský právny poriadok práve na základe rodičovstva dáva a garantuje rodičom ich práva vrátane toho, čo Dohovor nazýva „opatrovníckym“ právom. Je absolútne nepochybné a zjavné, že v zmysle slovenského právneho poriadku je otec ako biologický otec rodičom maloletého, t.j. osobou disponujúcou aj v zmysle čl. 2 bod 9 tzv. Nariadenia Brusel II „opatrovníckym“ právom. Otec nepretržite od narodenia až po neoprávnené zadržanie maloletého v júni 2020 svoje rodičovské práva a povinnosti voči maloletému aj vykonával a tieto vykonával vzorne a s láskou. Podľa čl. 14 Dohovoru môžu justičné orgány dožiadaného štátu bezprostredne prihladiť na právny poriadok štátu obvyklého pobytu dieťaťa (...), ktorého účelom je dôkaz cudzieho práva, čo znamená, že súd ani nemusel prihladiť na írske právo, avšak napriek tomu tak urobil. V súvislosti s nadobudnutím opatrovníckych práv otec poukazuje i na to, že už na pojednávaní dňa 25.09.2020 (po založení vyjadrenia oprávnenej osoby do spisu) právna zástupkyňa odporkyne celkom jasne uviedla: „Máme za to, že návrh je potrebné zamietnuť pre nedostatok opatrovníckych práv rodičov k dieťaťu, ktoré sú rodičom priznané len podľa slovenského právneho poriadku, (...)“ Nadobudnutie rodičovských práv a povinností v K. republike otcom nie je teda v konaní ani spornou skutočnosťou. Odporkyňa spochybňuje „opatrovnícke právo“ ako imanentnú súčasť rodičovského práva otca, ktoré vykonával nepretržite od narodenia maloletého, avšak ona, napriek tomu, že nie je matkou ani podľa slovenského a ani podľa írskeho práva (v právnom zmysle), maloletého neoprávnené zadržala na území K. republiky, tvrdí, že rodičovské práva má výlučne ona a len ona je oprávnená rozhodnúť o pobyte a ostatných základných otázkach výchovy maloletého. Odporkyňa vzhľadom na jej konanie preukázané pred súdom, ako napr. jej návrh „kvázidohody“ s výlučnou starostlivosťou pre ňu, iniciovanie konania pred Okresným súdom Trnava, či zmarenie osobného styku maloletého s otcom po dobu 8-mich mesiacov a neskôr len pod dohľadom samotnej odporkyne a osobného strážcu, pôsobí na maloletého detrimentálne. Konanie a úmysel otca vo vzťahu k maloletému sú od odporkyne diametrálne odlišné a vždy majúce jeho záujem na prvom mieste. Otcovým cieľom nie je „odrhnutie“ odporkyne od maloletého. Naopak, v Í., teda v krajine, kde odporkyňa žila a pracovala ostatných 15 rokov, podporí striedavú starostlivosť o maloletého na rovnakom časovom princípe pre

oboch. Teda bez ohľadu na právne postavenie odporkyne, otec dbá na to, čo je pre maloletého skutočne podstatné a to výchova a starostlivosť aj od otca, aj od odporkyne. Z odvolania nijako nevyplýva, že by odporkyňa vo vzťahu k sebe vyvrátila, či oponovala predložené dôkazy o jej predchádzajúcom živote v Í.. Odporkyňa nikde v odvolaní nepopiera a nevysvetľuje, prečo uvádzala na všetkých oficiálnych dokumentoch pre seba a maloletého Í. adresu XX Z. B. M., F., L.. M., Í. republika. Týchto dokumentov je v spise doložených niekoľko desiatok. Za zmienku stojí napr. Zmluva o náhradnom rodičovstve, či súhlas otca s repatričným letom, ktorý do konania založila sama odporkyňa. Tento súhlas, ktorý sama odporkyňa odovzdala zamestnancom slovenskej ambasády pred repatričným letom obsahuje ako bydlisko maloletého adresu XX Z. B. M., F., L.. M., Í. republika. Na všetkých dokumentoch a písomnostiach, ktoré do konania založil otec je uvedená rovnaká írsky adresy. Odporkyňa nijako v odvolaní nevyvracia, že v Í. trvalo žila cca od roku 2005. Odporkyňa nijako nevysvetľuje, prečo mala na všetkých sociálnych sieťach uvedenú ako krajinu pobytu Í.. Odporkyňa nie je schopná oponovať, že by do decembra 2018 v Í. pracovala a následne prácu ukončila až kvôli plánovanému narodeniu maloletého, odporkyňa nevyvracia, že by bola od roku 2015 vlastníkom motorového vozidla v Í., a že sa toto aj naďalej v Í. nachádza. Odporkyňa nijako nevysvetľuje fakt, že maloletého registrovala na Health Service Executive (HSE, prevádzkovateľ verejného zdravotného poistenia), ktorý je zodpovedný za poskytovanie služieb zdravotnej starostlivosti v Í. republike prostredníctvom verejných zdravotných zariadení, a prečo poberala rodičovský príspevok cestou Ministerstva práce a sociálnych vecí Í.Q. republiky, odbor sociálnych dávok, ktorý je určený iba pre rodičov a deti s trvalým pobytom v Í.. Odporkyňa nijako nereagovala na dôkazy o registrácii maloletého na dublinskom zdravotnom stredisku C. Z. L. D. u pediatra M.. Z. H., ktorý potvrdil, že je lekárom maloletého (s bydliskom v Í.). Odporkyňa taktiež nijako nevysvetlila, ako mohol maloletý pravidelne svojho lekára v Í. navštevovať, keď tvrdí, že do Í. cestovala po 01.07.2019 iba na návštevy. Odporkyňa požiadala o prihlásenie maloletého do miestnych jaslí (O. L. B., Xst U., B. B., L., B., F., L.. M.) s nástupom maloletého do jaslí dňa 07.09.2020, pričom uhradila prvotný (vstupný) poplatok. Odporkyňa taktiež nijako nevysvetlila, prečo sa v predloženej Whatsapp komunikácii s otcom zo dňa 13.06.2020 bavila o návrate do Í. a túto komunikáciu nijako nepoprela. Odporkyňa nijako nevysvetľuje, prečo bola letenka celej rodiny z 01.07.2019 zo K. na Í. jednosmerná, avšak všetky nasledujúce z Í. na K. už boli návratové, čo preukazuje, že išlo zjavne o návštevy. Otec poukazuje na samotnú výpoveď odporkyne. Odporkyňa vo svojej výpovedi str. 6 a 7 zápisnice z pojednávania zo dňa 09.10.2020 uviedla:

34. „(...) mali sme letieť 20. marca na kontrolu s kraniálnou ortézou, nebolo to však pre pandémiu Covidu možné“. Odporkyňa priznáva dôvod návštev K., ktorými boli špecifické terapie súvisiace s tvarovou deformáciou hlavičky maloletého nedostupné v Í. a návšteva slovenskej rodiny. Ďalej uvádza, že „(...) pýtal sa na koľko, povedala som na 3 mesiace, povedal že to je dlho. (...) Predpokladal, že sa vrátíme do 5 týždňov“. Odporkyňa priznáva, že žiadala o súhlas s návštevou K. na leto 2020, čo ale otec od začiatku odmietol a dohodol sa na zotrvaní odporkyne a maloletého na K. v trvaní cca 1 mesiaca. Odporkyňa mala vedomosť o časovom rámci vycestovania maloletého z Í. na K.. Je pre otca frustrujúce, že hoci odporkyňa preukázateľne žiadala o súhlas na vycestovanie do septembra 2020, je maloletý stále nepretržite na K.. Otec ďalej poukazuje, že matka uviedla: „Je pravdou tvrdenie otca, že som argumentovala ťažkou chorobou tetý“. Odporkyňa podľa otca priznáva ďalší dôvod absolvovania návštevy Slovenska cestou repatričného letu. Odporkyňa taktiež spontánne uviedla, že „Viem, že som mu povedala, že sa vrátíme, keď môžeme prísť znovu naspäť ako sme sa dohodli.“, čo jednoznačne avizuje jej vedomosť o „povinnosti“ sa vrátiť k otcovi do Í.. Odporkyňa bola na pojednávaní dňa 09.10.2020 zastúpená advokátkou, ktorá žiadnu z otázok súdu po spontánnej výpovedi odporkyne nenamietala. Preto sa nemôže ex post odporkyňa snažiť „vymazať“ svoju jasnú odpoveď „áno“ na otázku súdu, či sa od 01.07.2019 do 19.05.2020 zdržiavala na území Í.. Zavádzajúce je tvrdenie odporkyne, že maloletý žil do dňa 09.06.2020 zhruba rovnaký čas na K., ako aj v Í.. Pomer dní života maloletého, či už v Í. alebo na K. je podľa otca irelevantný, keďže v zmysle Dohovoru je podstatná dohoda rodičov o obvyklom pobyte. Uvedené je potvrdené aj judikatúrou obsiahnutou v rámci vyjadrenia oprávnenej osoby. Bez ohľadu na to, vo vzťahu k dňom stráveným v jednotlivých krajinách je preukázané, že odporkyňa navštívila K. nasledovne: 31.08.2019-15.09.2019 - 16 dní, 01.11.2019-10.11.2019 - 10 dní, 16.12.2019-27.12.2019 - 12 dní, 31.01.2020-09.02.2020 - 10 dní, t.j. odporkyňa spolu s maloletým vždy za súhlasu otca strávila od 01.07.2019-19.05.2020, t.j. behom 324 dní iba 48 dní K.. Všetky vyššie uvedené návštevy súviseli s liečbou deformácie hlavičky maloletého a návštevu slovenskej rodiny (preukázané výpoveďami a listinnými dôkazmi), čo otec vždy rešpektoval. Ak by sme rátali aj čas strávený na K. pred odchodom do Í., čo otec odmieta, keďže išlo o dohodu rodičov, išlo celkovo o 454 dní z ktorých bol 177 na K.. Vzhľadom na všetky vykonané dôkazy je celkom jednoznačné, že otec a odporkyňa si založili centrum svojho rodinného života v spoločnej domácnosti v Í., pričom K. po 01.07.2019 iba navštevovali.

Návštevy K. odsúhlasené otcom, či spoločne rodičmi nič na obvyklom pobyte maloletého nemenia. Polemizovanie odporkyne o tom, že ak by mal maloletý obvyklý pobyt v Í., tak by si liečil deformovanú hlavičku v B. je absolútne scestný. Otec, jeho rodina a ani maloletý nemajú žiadne väzby na B. a naopak väzby na Slovensko majú cez odporkyňu ako stále manželku a predtým dlhoročnú partnerku otca. Bola to odporkyňa, ktorá liečbu na K. presadzovala pretože mala kde počas terapií s maloletým ostať a otec, ako uviedol, kontakt maloletého so K. a jeho slovenskou rodinou podporoval a naďalej podporuje. Podľa otca je argument matky o tom, že súd prvej inštancie nezabezpečil informáciu od orgánu sociálnoprávnej ochrany detí v Í. o podmienkach pre život a mieste, do ktorého má byť maloletý G. navrátený, za absurdný. V prvom rade súd prvej inštancie nemá povinnosť zisťovať podmienky pre život maloletého v krajine obvyklého pobytu, pretože to nevyplýva zo žiadneho predpisu alebo Dohovoru. Otec však dodáva, že o podmienkach na život maloletého v Í. neboli pred súdom akékoľvek pochybnosti, a pochybnosti nevyslovoval ani kolízny opatrovník. Otec ďalej dodal, že maloletý sa má vrátiť na miesto, kde odporkyňa žila od r. 2012 a maloletý od 01.07.2019 až do svojho zadržania na K.. Odporkyňa nikdy predtým nenamietala životné podmienky v Í. a to či už pre seba alebo maloletého. Odporkyňa v Í. žila a pracovala ostatných 15 rokov, pričom maloletý navštevoval v Í. lekára, denné detské centrá, svoju Í. rodinu a tak pod. Otec, odporkyňa a maloletý spoločne ako trojčlenná rodina obývali 4-izbový dom nezaťažovaný hypotékou o rozlohe 125 m². Otec prehlasuje, že tento rodinný dom na adrese XX Z. B. M., F., L.. M., Í. republika stále vlastní. Z pohľadu otca predstavuje aj táto časť odvolania odporkyne príklad ignorancie práv otca vo vzťahu k maloletému a predkladania ničím nepodložených tvrdení, ktoré by mali odôvodniť v danom prípade použitie čl. 13 písm. b) Dohovoru. K vyjadreniam odporkyne, že jej hrozí v Í. odobratie maloletého, a že bude odobratý aj otcovi a bude daný na adopciu, otec uvádza, že sú nezmyselné. Odporkyňa tieto svoje tvrdenia nepodkladá žiadnym dôkazom. Odporkyňa napr. neprekladá jediné rozhodnutie írskemu súdu, či iného orgánu, ktoré by jej tvrdenia čo i len príkladom dokazovali. Odporkyňa tak nerobí napriek tomu, že už írskemu právnikovi má, keďže vo vyššie uvedenom konaní o vydanie príkazu na vydanie pasu bez súhlasu odporkyne je takýmto právnikom zastúpená. Otec poukazuje na to, že surrogátne materstvo, či rodičovstvo je v Í. bežné a množstvo neplodných párov vynosenie dieťaťa náhradnou matkou podstupuje, či už na V., alebo v inej krajine. Otec nevie o žiadnom prípade, kedy by írské orgány z tohto titulu akékoľvek dieťa surrogátnym rodičom odobrili. Tvrdenia odporkyne sú navyše plne v rozpore s empirickou skúsenosťou, keďže odporkyňa vo svojej výpovedi na otázku súdu, či nemala obavy, keď prvýkrát prichádzali do Í. o jej postavenie k dieťaťu, či že im dieťa môže byť odobraté, odpoveďou nie. Matka uviedla aj, že lekár s ňou konal ako s matkou. Pri nahlasovaní maloletého do jasli, konali s ňou a navrhovateľom ako matkou a otcom. Matka poberala v Í. materské. Potvrdila, že nikto zo sociálneho úradu ju neoslovil. Potvrdila, že v Í. poberali príspevok na dieťa, ktorý náleží rodičom. Na otázku súdu: „Čo sa zmenilo od času, kedy ste rovnako bez priznania rodičovských práv v Í. s dieťaťom 01.07.2019 vycestovali do Í.“, odporkyňa odpovedala, že: „Zmenil sa môj vzťah s otcom, teraz mám obavy, že podnikne v Í. kroky, aby mi dieťa zobral“. Z uvedených odpovedí je podľa otca zrejmé, že odporkyňa používa svoje argumenty účelovo. Odporkyňa sa z pohľadu otca priznáva, že dôvodom zadržania maloletého na K. boli vzťahové problémy s ním, hoci dodáva, že o žiadnych závažných manželských problémoch nevedel. Odporkyňa nikdy neiniciovala návštevu manželskej poradne, nikdy mu nepovedal, či nenaznačila, že by sa chcela rozviesť alebo pod. Odporkyňa pri argumentácii následne ťaží zo samotného zadržania maloletého, čo je vyslovene neprípustné. Súd prvej inštancie sa s výnimkami návratu podľa čl. 13 Dohovoru v uznesení podrobne vysporiadal v ods. 46 až 48 a tieto odmietol. Otec uvádza, že relevantným otázkam neoprávneného premiestnenia sa vyjadroval Najvyšší súd SR. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR, napr. prostredníctvom svojho rozhodnutia týkajúceho sa návratovej veci (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 176/2015 zo dňa 27.04.2015), platí, že: „Z rodičovstva vyplývajú nielen práva, ale aj povinnosti. Rodič, ktorý neoprávnené premiestni dieťa z miesta jeho obvyklého pobytu, zasiahne nielen do práv druhého rodiča (najmä jeho práva na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu), ale aj do práv samotného dieťaťa, najmä práva byť vychovávané obidvomi rodičmi (čl. 7 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa, publikovaného oznámením č. 104/1991 Zb., ďalej len „Dohovor“), práva na nezasahovanie do života v rozpore s právom (čl. 16 Dohovoru), práva na to, aby nebolo nezákonne premiestnené z miesta obvyklého pobytu (čl. 11 Dohovoru) a práva nebyť zbavené svojho rodinného prostredia (čl. 20 Dohovoru). V zmysle citovaného rozhodnutia, v konaní o navrátenie dieťaťa ide o čo najrýchlejšie navrátenie dieťaťa tam, kde žilo v čase pred jeho medzinárodným únosom a kde môže byť v súlade s právom meritorne rozhodnuté o úprave pomerov k dieťaťu. Účelom konania o nariadenie návratu dieťaťa neoprávnené premiestneného z miesta jeho obvyklého pobytu je zabezpečiť, aby o deťoch rozhodovali súdy štátu ich obvyklého pobytu“. Najvyšší súd SR teda judikuje to, čo otec odporkyne od začiatku

navrhoval, a to návrat domov a riešenie problémov primárne dohodou a ak to nebude možné, tak na príslušných orgánoch, ktorými sú orgány Í. republiky.

35. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že na základe opakovane vykonaných šetrení a komplexného zhodnotenia celej situácie maloletého zistili, že matka má vo svojej domácnosti vytvorené vhodné podmienky pre zdravý vývoj, vývin a osobnostný rast maloletého, ktorý podľa vyjadrenia mestských jaslí napreduje, nie je v žiadnom prípade zanedbaný, u svojej matky sa cíti bezpečne a jej starostlivosť hodnotili ako vynikajúcu. Z ich pohľadu je matka dieťaťa starostlivá, starostlivosť o dieťa zo strany matky je príkladná. Počas oboch návštev v domácnosti matky vnímali, že maloletý je na svoju matku veľmi citovo naviazaný a vyžadoval si neustále jej pozornosť. Nakoľko maloletý G. strávil väčšiu časť svojho života na území SR, majú za to, že jeho obvyklým pobytom je Slovenská republika, kde sa trvalo zdržiava od mája 2020, navštevuje tu predškolské zariadenie, je úzko naviazaný i na ostatných členov rodiny z matkinej strany, teda obvyklý pobyt dieťaťa je determinovaný jeho rodinnými, sociálnymi, kultúrnymi a inými väzbami v SR. Preto prípadné rozhodnutie o navrátení dieťaťa do Í. môže v konečnom dôsledku spôsobiť, že vystaví dieťa vážnej fyzickej a duševnej ujme, čo nie je v jeho najlepšom záujme. Takisto hrozí nebezpečenstvo pretrhnutia vytvorených väzieb dieťaťa k prostrediu, v ktorom sa trvalo nachádza, cíti sa v ňom bezpečne a považuje ho za svoj domov.

36. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka otec uviedol, že ho nie je možné v žiadnom smere akceptovať. Vyjadrenie do značnej miery ukazuje limitované vnímanie problematiky návratu maloletých detí zo strany ÚPSVaR TT. Vyjadrenie taktiež opätovne vyvoláva otázky o nestrannosti a nezávislosti ÚPSVaR TT, keď sa vo svojom vyjadrení na 30 % textu venuje vhodnosti podmienok pre výchovu maloletého na K., čo však nie je pre konanie relevantná otázka, keď CMP a ani Dohovor takéto hodnotenie nevyžadujú. Aj keby bola táto otázka relevantná, 0 % textu je venovaných tomu, aké vhodné podmienky sú vytvorené na výchovu maloletého v Írsku. Hoci sa otec zúčastnil na rozdiel od odporkyne každého jedného pojednávania vo veci, ÚPSVaR TT si nijako špecificky tieto podmienky nezisťoval a otca sa na uvedené nepýtal. ÚPSVaR TT nikdy nepožiadala otca alebo jeho právneho zástupcu napr. o video-konferenčný hovor, počas ktorého by mohol otec ukázať podmienky v akých žije a v akých absolútnu väčšinu svojho života do zadržania žil aj maloletý. ÚPSVaR TT nikdy nepožiadala o účasť na styku otca s maloletým, kým ho odporkyňa po 23.10.2020 nezačala úplne mariť. ÚPSVaR TT však akceptoval výpoveď otca, keď sa vyjadroval k svojej sociálnej situácii a bývaní v Í. Preto je pre otca nepochopiteľné, ako sa môže nezávislý a nestranný orgán vykonávajúci funkciu kolízneho opatrovníka zaoberať a cíť iba situáciu u odporkyne, avšak celkom ignoruje situáciu priamo u otca a dôkazy ním predložené. Otec zdôraznil, že ÚPSVaR TT nijako nebral do úvahy, že ním tvrdená „vhodnosť podmienok pre zdravý vývoj“ maloletého bola vytvorená protiprávnou činnosťou odporkyne. Uvedené je, ako už bolo mnohokrát vysvetľované aj za prítomnosti ÚPSVaR TT, nepripustné. Pritom sám ÚPSVaR TT vo vyjadrení priznáva, že maloletý sa na území K. republiky „trvalo zdržiava od mája 2020“. Ku záveru o obvyklom pobyte maloletého dochádza ÚPSVaR TT podľa vyjadrenia preto, lebo maloletý G. strávil väčšiu časť svojho života na území SR, kde sa trvalo zdržiava od mája 2020 a dodáva, že tu navštevuje predškolské zariadenie, je úzko naviazaný i na ostatných členov rodiny z matkinej strany, teda obvyklý pobyt dieťaťa je determinovaný jeho rodinnými, sociálnymi, kultúrnymi a inými väzbami v SR. ÚPSVaR TT podľa otca nekriticky posväcuje konanie odporkyne po máji 2020. ÚPSVaR TT tak robí pri opätovnej ignorancii otca ako biologického rodiča, väzieb maloletého na otca a vice versa, alebo bez vyjadrenia sa k tomu, celej Í. rodiny maloletého, väzieb maloletého na Í. rodinu a Í.. Otec poukazuje na to, že kolízny opatrovník sa nevyjadruje k pobytu maloletého v Í. pred májom 2020, k existujúcej judikatúre vo vzťahu k budovaniu „vhodného prostredia“ pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, alebo bez vyjadrenia sa k nej, k situácii, kedy by nebol maloletý navrátený do Í. a čo by to spôsobilo otcovi a maloletého írskemu rodine, s ktorou zjavne aj podľa tvrdenia ÚPSVaR TT vyrastal a stýkal sa pravidelne do mája 2020. Kolízny opatrovník vôbec nebral do úvahy fakt, že vznik „vhodných podmienok“ bol okrem samotného zadržania maloletého možný predovšetkým preto, že otec čakal na vyhotovenie a doručenia samotného uznesenia o návrat maloletého 7 mesiacov, a skutočnosti, že otcovi je stále bránené v osobnom styku s maloletým, bez prítomnosti tretích osôb, oproti stavu do 23.10.2020. O uvedenom má ÚPSVaR vedomosť minimálne z pojednávania zo dňa 16.11.2020, kde bol podaný a ústne odôvodnený návrh otca na vhodné opatrenie podľa § 130 CMP, ktorým by bol zabezpečený osobný a nerušený styk otca s maloletým, práve pre zmenu správania odporkyne vo vzťahu k odovzdávaniu maloletého na osobný styk s otcom. Otec navrhuje, aby odvolací súd na vyjadrenie ÚPSVaR TT neprihliadal.

37. Matka sa vyjadrila k vyjadreniu otca v rámci ktorého uviedla, že s vyjadrením otca sa matka v celom rozsahu nestotožňuje a popiera jeho skutkové tvrdenia. Vo vzťahu k predmetnej právnej veci matka dala do pozornosti odvolaciemu súdu Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 29.6.2017, sp. zn. I.ÚS 3226/16 (ďalej len ako „nález“), v ktorom sa súd zaoberal podstatnými právnymi otázkami relevantnými a aplikovateľným v predmetnej právnej veci. Podľa bodu 20. a 21. nálezu: „Podle Ústavního soudu nelze rodičovství dítěte nabyté skrze institut náhradního materství připodobnit k osvojení dítěte. Svedčí pro to několik argumentu. Za první, na rozdíl od osvojení v případě náhradního materství neexistují a právně ani nikdy neexistovali jiní rodiče dítěte než objednatelský pár. Osvojení je rodičovství vytvořené sekundárně namísto původních rodičů. Oproti tomu náhradní mateřství vede k prvotnímu, originálnímu rodičovství objednatelského páru. Za druhé, náhradní materství souvisí s procesem početí dítěte a jeho porodem. U náhradního materství objedávající rodiče mají kontrolu nad tím, z jakého genetického materiálu dítě vznikne. Oproti tomu osvojení s procesem početí dítěte ani jeho porodem nijak nesouvisí, ale jde až o následný proces. Osvojující rodiče také nemají žádnou kontrolu nad genetickým původem dítěte. Za třetí, u osvojení se jedná o změnu právního rodiče u již narozeného dítěte. Podle § 794 Občanského zákoníku se osvojením rozumí přijetí cizí osoby za vlastní. V případě náhradního mateřství však již narozením se rodiči dítěte stávají objednatelé. Nevytváří se tu tedy žádný nový vztah k cizí osobě. To platí ještě více v případě, kdy rodič objednatel je zároveň biologickým rodičem. Na druhou stranu rodičovství k dítěti za využití náhradního mateřství nelze připodobnit ani rodičovství přirozenému. Tomu tak zjevně není, neboť náhradní mateřství v mnoha případech i u heterosexuálních páru má za účel pomoci k rodičovství párum, které právě přirozene rodiči být nemohou. Jak uvádí doktrína, o náhradní mateřství se jedná tehdy, pokud náhradní matka podstoupí umělé oplodnění, či si nechá implantovat embryo, které donosí a porodí pro někoho jiného, zpravidla pro objednatelský pár (Králíčková, Z. Mater semper certa est! O náhradním a kulhajícímateřství. Právní rozhledy, č. 21/2015, s. 725). Rodičovství s využitím náhradní matky je tedy nutno vnímat jako odlišný institut od osvojení, ale i jako odlišný od přirozeného rodičovství. V tomto ohledu lze tedy mluvit o třetím způsobu, jak se stát rodičem“. Podľa matky v nadväznosti na vyššie uvedené, pokiaľ prvoinštančný súd svoje rozhodnutie založil na tom, že dieťa je potrebné vrátiť do Í., kde môže žiť s otcom, ako s jediným biologickým rodičom, ide o flagrantné nepochopenie inštitútu náhradného materstva ako takého. Podľa matky napádané uznesenie degraduje a de facto popiera už existujúci rodičovský vzťah medzi matkou a maloletým dieťaťom založený treťou formou získania rodičovstva. Právne posúdenie súdu prvej inštalcie robí z matky de facto akúsi osobu druhej kategórie oproti otcovi „ktorý na rozdiel od nej poskytol biologický materiál“, evokuje predstavu o jej menejcennosti, zásadnej odlišnosti od „normálneho“ otca a zrejme aj neschopnosti oproti otcovi sa o dieťa z tohto dôvodu náležite postarať. Podľa názoru matky je neprijateľné, aby k takejto stigmatizácii matky dochádzalo pod zámienkou zachovania hodnôt „tradičnej rodiny“, o ktorej však v tomto prípade nemožno hovoriť. S poukazom na vyššie uvedené matka uvádza, že právne rodičovstvo aj rodinný život medzi otcom a maloletým G. vznikol len na základe zmluvy o náhradnom materstve a tento ich odvodzuje výlučne od matky maloletého. Matka ďalej uvádza, že aj v návratovom konaní platí povinnosť súdu konať v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa. Táto medzinárodná zmluva sa vzájomne nevylučuje ani s Haagskym dohovorom ani s Bruselom IIa, práve naopak existujú popri sebe. Napádané rozhodnutie súdu prvej inštalcie podľa matky najlepší záujem dieťaťa vôbec nereflektuje. V nadväznosti na vyššie uvedené poukazuje matka na body 27., 30., 33., 34. nálezu: „Judikatura ESLP zdurazňuje, že soudy se musí nejlepším zájmem dítěte zabývat a posoudit jej v dané konkrétní situaci vždy, pokud rozhodují ve věci s dopadem na dítě (viz napr. rozsudek ve věci Wagner a J. M. W. L. proti Luxembursku ze dne 28. 6. 2007 č. 76240/01, § 135; či Mennesson proti Francii ze dne 26. 6. 2014 č. 65192/11, § 93; Anayo proti Nemecku ze dne 21. 12. 2010 č. 20578/07, § 71; Gozum proti Turecku ze dne 20. 1. 2015 č. 4789/10, § 50-51; či Penchevi proti Bulharsku ze dne 10. 2. 2015 č. 77818/12, § 71). Z této judikatury ESLP jasne vyplývá, že v prípade súdneho rozhodovania o detech nelze uprednostňovat abstraktní principy před nejlepším zájmem dítěte v konkrétním případě. Při posuzování samotného nejlepšího zájmu dítěte Ústavní soud opakuje, že koncept nejlepšího zájmu dítěte je flexibilní a adaptabilní. Měl by být přizpůsoben a definován individuálně s obledem na špecifickou situaci, v níž se dítě či děti, jichž se věc týká, nachází, přičemž pozornost by měla být věnována jejich osobním poměrům, situaci a potřebám. Výbor pro práva dítěte v Obecném komentáři č. 14 formuloval následující faktory, které je nutné brát v potaz při formulování nejlepšího zájmu dítěte: postoj dítěte, identitu dítěte, zachování rodinného prostředí a udržování vazeb, péči o ochranu a bezpečí dítěte, příslušnost dítěte ke zranitelné skupině dětí, právo dítěte na zdraví, právo dítěte na vzdělání [nález sp. zn. I. ÚS 1554/14 ze dne 30. 12. 2014 (N 236/75 SbNU 629), body 23-24 s příslušnými odkazy]. Judikatura Ústavního soudu i ESLP zřetelne zdurazňuje, že v případě, že mezi osobami rodinný život již existuje, je povinností všech orgánů veřejné moci jednat tak, aby se tento vztah mohl rozvíjet, a musí být stanoveny právní záruky, které

umožňujú integráciu dieťaťa v rodine [viz nálezy sp. zn. II. ÚS 485/10 ze dne 13. 4. 2010 (N 82/57 SbNU 93), bod 24; či rozsudek ESLP vo veci Emonet a ďalší proti Švýcarsku ze dne 13. 12. 2007 č. 39051/03, § 64]. Podľa ESLP je dôležité, aby faktický rodinný život bol právne uznaný (viz napr. rozsudek veľkého senátu vo veci X. a ďalší proti Rakousku ze dne 19. 2. 2013 č. 19010/07, § 145). ESLP teda napríklad shledal neprípustným, pokiaľ v prípade osvojenia druhým rodičom bol zrušen právny vzťah k prvému rodiču (Emonet a ďalší proti Švýcarsku); stanovil potrebu uznať individuálne osvojenie matkou v cudzine, i keď právny ráz štátu individuálne osvojenie neumožňoval (rozsudek vo veci Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku ze dne 28. 6. 2007 č. 76240/01); či uznať osvojenie mnichom v cudzine, i keď právny ráz štátu mnichom osvojenie nepovoľoval (rozsudek vo veci Négrépontis-Giannisis proti Recku ze dne 3. 5. 2011 č. 56759/08). Ve všetkých týchto prípadoch ESLP považoval za kľúčové, že ide o právny uznanie už fakticky existujúcej rodinnej väzby. Z judikatury ESLP potiaľto vyplýva, že štáty nemôžu opomíjať právny status vytvorený v inej zemi, na základe ktorého existuje rodinný život vo zmysle čl. 8 Úmluvy. Normy medzinárodného práva súkromého by nemali mať prednosť pred sociálnou realitou a najlepším záujmom dieťaťa, ktorý je prvoradý (rozsudek vo veci Wagner a J. M. W. L. proti Lucembursku, citované vyššie, § 133). Väzba medzi rodičom a dieťaťom je zásadným aspektom osobnej identity jednotlivca, ktorá požíva ochrany v rámci práva na súkromý život. Pokiaľ štát odmieta uznať formálnu väzbu medzi rodičom a dieťaťom založenú v práve inej štátu, podryvuje osobnú identitu dieťaťa v danej spoločnosti a zpravidla bude v rozpore s princípom najlepšieho záujmu dieťaťa (Mennesson proti Francii ze dne 26. 6. 2014 č. 65192/11, § 96 a 99: v tejto veci ESLP rozpor s najlepším záujmom dieťaťa narodeného náhradní matke shledal i z dôvodu, že neuznaný rodič bol zároveň biologickým rodičom). V neposlednom rade matka ako podstatná uvádza, že potrebu uprednostnenia najlepšieho záujmu dieťaťa pokiaľ ide o uznanie sociálneho rodičovstva nadobudnutého cez náhradné materstvo zdôrazňujú aj doktrínálne názory, ktoré sú vo všeobecnosti k inštitútu náhradného materstva kritické (viď KRÁLÍČKOVÁ, Z. Mater semper certa est! O náhradnom a kulhajúcom materstve. Právni rozhľedy č. 21/2015, s. 731). Práve v kontexte vyššie uvedeného matka poukazuje aj na vyjadrenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava zo dňa 22.7.2021, s ktorým sa v celom rozsahu matka stotožňuje. Čo sa týka vyjadrenia otca k tomuto podaniu, považuje ho matka za urážlivé a vysoko nekvalifikované. Matka odkazuje na vyššie uvedený nález ústavného súdu a princíp najlepšieho záujmu dieťaťa, s ktorými je stanovisko Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava zo dňa 22.7.2021 v úplnej zhode.

38. Odvolací súd preskúmal vec súc pritom nebol viazaný rozsahom ani dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť, respektíve zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem,) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, a uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne a právne správne potvrdiť (387 ods. 1 CSP).

39. Matka v rámci odvolania namieta porušenie jej práva na spravodlivý proces, namieta, že súd prvej inštancie rozhodol na pojednávaní konanom dňa 16.11.2020 bez jej prítomnosti, hoci svoju neúčast riadne ospravedlnila a žiadala o odročenie pojednávania z vážnych dôvodov, ktoré spočívali vo vyhlásenom núdzovom stave z dôvodu pandémie COVID, ktorá zabraňovala účasti na pojednávaní bez ohrozenia jej zdravia a zdravia maloletého, poukázala na to, že súdy nemali pojednávať, iba v nevyhnutnom rozsahu, a ani útekové konanie do tohto nespadá. Navyše namieta, že súd prvej inštancie neinformoval právneho zástupcu riadne o tom, ako posúdil ich žiadosť o odročenie pojednávania, keď odpoveď na ich žiadosť doručoval na mail asistentky právnej kancelárie a nie na mail právneho zástupcu, ktorý uvádza na podaniach ako adresu na doručovanie mailom. Odvolací súd preskúmaním daných námietok dospel jednoznačne k záveru, že súd prvej inštancie postupoval pri vyhodnotení žiadosti o odročenie správne. Zo spisu vyplýva, že žiadosť o odročenie pojednávania, ktoré bolo stanovené na deň 16.11.2020 bola zaslaná z adresy F. C. (P.sk) na súd dňa 13.11.2020 o 15.58 hod. a len v kópii správy boli uvedené mailové adresy advokáta a koncipienta. V správe sa uvádza, že na základe poverenia JUDr. Andreja Garu v prílohe zasielajú žiadosť o odročenie termínu pojednávania. Súd prvej inštancie ešte v ten istý deň teda 13.11.2020 o 16.47 hod. odoslal na mailovú adresu, z ktorej bola zaslaná žiadosť o odročenie odpoveď na danú žiadosť, v ktorej vyčerpávajúci spôsobom vysvetlil, prečo žiadosť považuje za bezdôvodnú, a teda vyrozumel obratom právneho zástupcu matky, že ich žiadosť považuje za bezdôvodnú, a pokiaľ sa pojednávania nezúčastnia, bude súd prvej inštancie pojednávať v ich neprítomnosti. Obrana právneho zástupcu matky, že odpoveď bola odoslaná len na adresu asistentky ich kancelárie, je nedôvodná, odpoveď súdu sa dostala do dispozície toho, kto zaslal žiadosť v mene právneho zástupcu. Odvolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, prečo žiadosť

o odročenie bola nedôvodná. V čase núdzového stavu bola vydaná Vyhláška ministerstva spravodlivosti, v ktorej sa prikazovalo súdom pojednávať veci, ktoré neznesú odklad a ako jedna z týchto vecí boli uvedené konania v poručenských veciach. Navyše aj predchádzajúce pojednávanie bolo stanovené už v čase rovnakej pandemickej situácie a núdzového stavu, ktoré síce tiež žiadala matka odročiť, ale nie z dôvodu pandémie COVID, ale z dôvodu, že dva dni pred termínom pojednávania sa zmenila právneho zástupcu. Navyše tejto žiadosti bolo vyhovené, hoci nemuselo byť, nový termín stanovený na deň 16.11.2020 bol oznámený právnemu zástupcovi dňa 22.10.2020 a až dňa 13.11.2020 žiadal právny zástupca o odročenie, z dôvodu pandémie COVID, hoci táto skutočnosť mu bola známa už v deň oznámenia nového termínu. Žiadosť o odročenie nebola podaná včas a nedá sa vyhodnotiť inak, iba ako obštrukčné konanie. Súd prvej inštancie neporušil práva matky, táto bola riadne predvolaná na pojednávanie dňa 16.11.2020, bolo riadne oznámené právnemu zástupcovi, že ich žiadosť o odročenie vyhodnotil súd ako bezdôvodnú. Súd prvej inštancie mohol pojednávať aj bez prítomnosti matky a jej právneho zástupcu a mohol aj rozhodnúť vo veci samej. Odvolací súd zdôrazňuje, že na útekové konanie je daná lehota 6 týždňov, ktorá už v čase pojednávania bola prekročená, právny zástupca matky si musí byť vedomý týchto lehôt a musel predpokladať, že dôjde už k meritórnemu rozhodnutiu. Zo spisu vyplýva, že matka bola riadne vypočutá na predchádzajúcich pojednávaniach a mala dostatočný priestor uplatniť svoju obranu a predkladať dôkazy.

40. Matka ďalej namieta, že jej nebola doručená listina a to preklad vyjadrenia právneho zástupcu otca dieťaťa, Í.Q. C. H. G. A., sprostredkovaného ústredným orgánom Í. a tým došlo tiež k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, keď nemala možnosť sa s obsahom tejto listiny oboznámiť a reagovať na jej obsah. Odvolací súd ani túto námietku nepovažuje za dôvodnú. Daná listina bola doručená súdu prvej inštancie dňa 13.11.2021. Súd prvej inštancie túto listinu prečítal na pojednávaní dňa 16.11.2020, ako vyplýva zo zápisnice o pojednávaní, na ktorom matka síce nebola, ale jej neúčast' nebola riadne ospravedlnená, ako vyplýva z vyššie uvedeného. Nemožno teda tvrdiť, že bolo matke odňaté jej právo na spravodlivý proces, keď dôkaz listinou sa vykonáva jej prečítaním, čo súd prvej inštancie riadne vykonal na pojednávaní, na ktorom matkina neúčast' nebola ospravedlnená, a teda súd prvej inštancie mohol konať bez jej prítomnosti. Navyše daná listina bola doložená do spisu už dňa 22.09.2020, síce len v angličtine, a bola na pojednávaní dňa 25.09.2020 oboznámená, na ktorom bola prítomná matka a jej predchádzajúci právny zástupca. Ako následne vyplýva z písomného vyjadrenia matky zo dňa 06.10.2020, na obsah tejto listiny reagovali, teda bol im známy. Nie je ani pravdivé tvrdenie právneho zástupcu matky, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie a posúdenie najmä otázky obvyklého pobytu maloletého postavil výlučne na danej listine. Takýto záver vôbec nevyplýva z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia je zrejmé, že súd prvej inštancie pri rozhodnutí posúdil všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Nikde v odôvodnení nespomína, že primárne vychádzal len z tejto listiny. Z odôvodnenia vyplýva, že aj keby takáto listina v spise nebola, záver súdu prvej inštancie o posúdení obvyklého pobytu by bol rovnaký, nakoľko tento záver jednoznačne vyplýval z ostatných dôkazov a zistených skutočností, ktoré súd prvej inštancie podrobne rozobral a vysvetlil.

41. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodnoprávne záväzky.

42. Podľa čl. 1 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z. z. (ďalej len „Dohovor“), cieľom tohto dohovoru je zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované, a zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch.

43. Podľa čl. 3 Dohovoru premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

44. Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona, alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.

45. Podľa čl. 12 Dohovoru, ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

46. Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím.

47. Ak justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.

48. Podľa čl. 13 Dohovoru bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti, v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala alebo že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

49. Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory.

50. Pri hodnotení okolností uvedených v tomto článku justičné a správne orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

51. Podľa čl. 14 Dohovoru pri hodnotení, či došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu podľa článku 3, môžu justičné alebo správne orgány dožiadaného štátu bezprostredne prihliadnuť na právny poriadok štátu obvyklého pobytu dieťaťa, ako aj na súdne alebo správne rozhodnutia bez ohľadu na to, či boli v štáte obvyklého pobytu formálne uznané alebo nie, aj bez osobitného konania, ktorého účelom je dôkaz cudzieho práva alebo uznanie cudzieho rozhodnutia, ktoré by sa inak muselo uplatniť.

52. Podľa čl. 19 Dohovoru rozhodnutie podľa tohto dohovoru o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva.

53. Podľa § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

54. Podľa čl. 20 Haagskeho dohovoru návrat dieťaťa podľa článku 12 možno odmietnuť, ak by to nepripúšťali základné princípy ochrany ľudských práv a základných slobôd dožiadaného štátu.

55. Podľa čl. 11 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „citované nariadenie“), keď osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“), aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8.

56. Podľa čl. 11 ods. 2 citovaného Nariadenia pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 sa musí zabezpečiť, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné.

57. Podľa čl. 11 ods. 3 citovaného Nariadenia súd, ktorému sa podala žiadosť o návrat dieťaťa podľa odseku 1, koná o žiadosti urýchlene najrýchlejšími postupmi, ktoré mu poskytuje vnútroštátny právny poriadok. Bez toho, aby bola dotknutá prvá veta tohto odseku, súd vydá rozsudok najneskôr do šiestich týždňov od podania žiadosti, ak tomu nebránia výnimočné okolnosti.

58. Podľa čl. 11 ods. 4 citovaného Nariadenia súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b) Haagskeho dohovoru z roku 1980, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate.

59. Podľa čl. 11 ods. 5 citovaného Nariadenia súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa, kým sa osobe, ktorá požiadala o návrat dieťaťa, nedala možnosť vyjadriť sa.

60. Súd prvej inštancie v tomto konaní v zmysle čl. 3, čl. 12, čl. 13 a čl. 20 Dohovoru správne zameral svoje dokazovanie na zistenie miesta obvyklého pobytu maloletého dieťaťa bezprostredne pred jeho premiestnením, na existenciu opatrovníckeho práva, na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletého neoprávnené, a v prípade, ak súd prvej inštancie ustáli, že návrat maloletého je potrebné nariadiť, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu. V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že na všetky potrebné otázky rozhodné pre posúdenie návratu maloletého sa súd prvej inštancie podrobne zodpovedal, pričom so záveru ku ktorému dospel, sa plne stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie je toho názoru, že krajinou obvyklého pobytu maloletého bezprostredne pred neoprávneným premiestnením bolo Í.. V plnom rozsahu sa odvolací súd stotožňuje v tejto otázke so závermi súdu prvej inštancie. Jednoznačne vyplynulo z dokazovania, že rodičia potom, čo po narodení maloletého odišli najprv na K., kde bol maloletému vystavený rodný list a zabezpečené ostané nevyhnutné formality, sa premiestnili spoločne do Í., kde obaja rodičia predtým dlhšiu dobu spolu žili ako manželia. Vrátili sa spoločne do domu, kde bývali, maloletý bol nahlásený k všeobecnému lekárovi, matka začala na maloletého poberať sociálne dávky v Í.. Je nepochybné preukázané, že na K. chodila matka so súhlasom otca na krátkodobé pobyty, za účelom návštevy jej rodiny a poskytovania maloletému špeciálnej zdravotnej starostlivosti, ktorá v Í. nie je schválená. Väčšiu časť života pred premiestnením maloletý trávil s matkou a otcom v Í., kde viedli spoločnú domácnosť. Tieto skutočnosti vyplývajú z predložených dôkazov, tak ako to ustálil aj súd prvej inštancie. Jednoznačne je preukázané i to, že otec matke nedal súhlas s trvalým premiestnením sa s maloletým na K.. Tento súhlas v žiadnom prípade nevyplyva z matkou predloženého dokladu na čl. 117 spisu. Z tohto dokladu vyplýva len to, čo otec ani nerozporuje, že dal súhlas, aby maloletý spolu s matkou dňa 18.05.2020 cestoval na K.. Z predloženej komunikácie otca a matky, ako aj samotného výsluchu matky vyplýva, že otec súhlas matke na trvalé premiestnenie maloletého nedal, otec vyjadril nesúhlas aj s pobytom do konca augusta 2020 a žiadal matku aby sa navrátila skôr. Na tejto skutočnosti nemení nič ani skutočnosť, že otec súhlasil s krátkodobým zápisom maloletého do škôlky na počas pobytu matky na K.. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, súd prvej inštancie venoval otázke obvyklého pobytu maloletého dostatočnú pozornosť, vykonal potrebné dokazovanie a z dokazovania dospel ku správne záveru o obvyklom pobyte maloletého pred neoprávneným premiestnením v Í. a s odôvodnením súdu prvej inštancie, sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

61. Matka v rámci podaného odvolania namietala skutočnosť, že sa súd prvej dospel k nesprávne záveru o tom, že otcovi maloletého svedčí opatrovnícke právo, namieta, že podľa írskeho právneho poriadku nie je otcom maloletého. Odvolací súd sa aj v tejto otázke, teda ustálenie, či tu je dané opatrovnícke právo navrhovateľovi, taktiež v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie venoval otázke aktívnej legitímácie otca pozornosť a správne ustálil, že mu prináleží opatrovnícke právo. Odvolací súd dodáva a poukazuje taktiež na ust. čl. 16 ods. 3 Haagskeho dohovoru, podľa ktorého rodičovské práva a povinnosti, ktoré existujú podľa práva štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt, zostávajú zachované aj po zmene obvyklého pobytu do iného štátu a ust. 6D písm. c) írskeho zákona o opatrovníctve maloletých, podľa ktorého opatrovník dieťaťa je aj ten, kto opatrovnícke práva nadobudol v inom štáte ako Í.. Je nepochybné, že maloletý má vystavený rodný list slovenskou matrikou, podľa ktorého jeho rodičmi sú uvedení otec M. S. D., nar. XX.XX.XXXX a P. T.

K., nar. XX.XX.XXXX. Po narodení maloletého bol tento najprv s rodičmi po dobu niekoľkých mesiacov na území K. republiky, kde bol v tej dobe jeho obvyklý pobyt. Na Slovensku nadobudli nepochybne rodičia opatrovnícke právo, čo nerozporuje ani matka. Teda ako vyplýva z vyššie uvedeného čl. 16 ods. 3 Haagskeho dohovoru a ust. 6D písm. c) írského zákona o opatrovníctve maloletých, zmenou obvyklého pobytu maloletého do Írska nedošlo ku strate raz nadobudnutého opatrovníckeho práva.

62. Matka taktiež v rámci svojho odvolania argumentovala tým, že pri návrate do Í. hrozí, že jej bude maloletý odobratý, rovnako aj otcovi a daný na adopciu. Tieto tvrdenia matky sú ničím nepodložené domnienky matky. Zaoberal sa nimi aj súd prvej inštancie, ktorý ustálil a rovnako tak aj odvolací súd, že tu nie je žiadna reálna hrozba takéhoto konania zo strany írskych orgánov. Matka s maloletým pred neoprávneným premiestnením žila v Í., žiadne kroky, ktoré teraz udáva neboli zo strany príslušných orgánov vykonané. Naopak, matke bol priznaný rodičovský prídavok, maloletý bol zapísaný u všeobecného lekára, maloletý bol prijatý do jasíel v Í., žiaden orgán nespochybnil rodičovstvo účastníkov. O postupe odobratia dieťaťa a dania ho na adopciu nehovorí nič ani vyjadrenie právneho zástupcu otca dieťaťa, Í.Q. C. H. G.. A., sprostredkovaného ústredným orgánom Í.. Navyše práve aj rozhodnutie Českého Ústavného súdu, k otázke nadobudnutiu rodičovských práv v prípade náhradného materstva, na ktoré matka poukazuje vo svojom vyjadrení k vyjadreniu otca len potvrdzuje, že takýto postup by nebol možný.

63. Matka taktiež v rámci svojho odvolania a aj počas konania pred súdom prvej inštancie argumentovala tým, že je splnená podmienka nenariadenia návratu v zmysle čl. 13 Dohovoru, nakoľko jej hrozí v Í. trestné stíhanie za rodičovský únos. Odvolací súd k týmto argumentom udáva, že začatie trestného stíhania, či hrozba takéhoto konania nie je dôvodom na nenavrátanie dieťaťa. Ak by sme prijali argumentáciu matky, potom by bol zmarený akýkoľvek návrat detí do štátov, kde je rodičovský únos trestným činom, čo by viedlo ku posväteniu protiprávneho konania rodiča, ku zneužívaniu postavenia jedného rodiča voči druhému a negovaniu Dohovoru, ktorý bol prijatý práve preto, aby rodič, ktorý poruší nielen právo druhého rodiča, ale najmä maloletého dieťaťa mať právo na oboch rodičov, nebol zvýhodňovaný a bolo takémuto konaniu zabránené. Hrozba trestného stíhania za únos v žiadnom prípade nespadá pod čl. 13 Dohovoru, ako dôvod na nenariadenie návratu. Matka namieta aj, že nemá sa kam s maloletým vrátiť, nemá podmienky v Í. pre starostlivosť o maloletého. Túto argumentáciu odvolací súd považuje za bezdôvodnú, matka jednak dlhodobo žila v Í., bola tu riadne zamestnaná, ovláda jazyk krajiny, otec opakovane uvádza, že matka môže bývať v dome, kde do odchodu na K. matka s otcom a maloletým žila. Nie je dôvodné ani tvrdenie matky, že nie je v záujme maloletého jeho odobratie matke. Rozhodnutie v návratovom konaní neodoberá dieťa rodičovi, teda v danom prípade matke. Ako uviedol aj súd prvej inštancie, matke nie je nijako bránené navrátiť sa s maloletým a o tomto sa naďalej osobne starať, čo ani nespochybňuje otec maloletého, o čom svedčia jeho návrhy v rámci snahy o uzatvorenie zmluvy s matkou.

64. Odvolací súd dodáva, že v rámci návratového konania sa rozhoduje výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu navrátené alebo nie. V konaní súd teda nerozhoduje o starostlivosti, výchove, výžive dieťaťa ani o styku rodičov s dieťaťom (s výnimkou rámca vhodných opatrení). Právna úprava obsiahnutá v Dohovore je jasná a striktná. V prípade, že súd ustáli, že došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu maloletého dieťaťa a návrh na návrat je podaný do jedného roku od neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, musí súd nariadiť návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá iba v prípade, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v článku 13 alebo 20 Dohovoru. Tieto výnimky je potrebné v zmysle Dohovoru vykladať reštriktívne a mať pri ich aplikácii na zreteli, že vo svojej podstate idú proti hlavným cieľom Dohovoru. Návratové konanie ako výslovne vyplýva zo znenia Dohovoru (článok 19) nie je svojou povahou konanie vo veci samej, teda konaním o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ale má charakter predbežného konania, v ktorom je zisťovaný konflikt s jurisdikciou a má v ňom byť s konečnou platnosťou zodpovedaná otázka jurisdikcie nad maloletým dieťaťom. V návratovom konaní preto súd nehodnotí výchovné schopnosti rodičov, ich osobné, zárobkové a majetkové pomery, rozsah, v akom sú schopní zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa a saturovať jeho potreby a záujmy. Súd v konaní zisťuje výlučne skutočnosti rozhodné z hľadiska výkladu príslušných hmotnoprávných ustanovení Dohovoru (súvisí s ust. § 123 CMP). Odvolací súd poukazuje aj na to, že výnimky pri aplikácii okamžitého návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu sú obsiahnuté v čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, pričom uplatnenie č. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je možné aplikovať v dvoch prípadoch: 1. Ak by dieťa bolo návratom do krajiny obvyklého pobytu vystavené nebezpečenstvu, alebo 2. ak

osoba požadujúca návrat, by svojim správaním mohla vystaviť dieťa nebezpečenstvu ujmy. Uvedené je potrebné vykladať v spojení s Nariadením Rady ES č. 2201/2003 (Nariadenie Brusel IIa), ktoré uplatňuje prísnejšie podmienky na nenariadenie návratu dieťaťa podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru a v to vo svojom čl. 11 ods 4 len na tie prípady, kedy dieťaťu nemožno poskytnúť v mieste jeho obvyklého pobytu primeranú ochranu. Existencia nebezpečenstva musí byť objektívna a ujma musí byť vážna. Nebezpečenstvo a ujma musia byť vyhodnocované na základe vážnych a dôvodných skutočností. Táto výnimka sa nemôže použiť ako dôvod zamietnutia návratu dieťaťa len preto, že jeho odlúčenie od rodiča-únoscú by bolo bolestivé, alebo len preto, že návrat by mohol byť pre samotné dieťa nepohodlný. V súlade s Uznesením NS SR z 27. apríla, 2015, sp.zn. 3 Cdo 176/2015 výnimka, ktorá spočíva v hrozbe vážnej ujmy v zmysle uvedeného článku Haagskeho dohovoru, neposkytuje súdu štátu, do ktorého bolo dieťa unesené, možnosť zvažovať, kde bude dieťa spokojnejšie alebo šťastnejšie; rozhodnutie o tom je vyhradené konaniu vo veci starostlivosti o dieťa pred súdom štátu, kde malo dieťa pobyť pred únosom. Podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je možné aj v prípade splnenia podmienky čl. 12 Haagskeho dohovoru (dieťa bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané) návrat dieťaťa nenariadiť v prípade existencie vážneho nebezpečenstva, že „návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie“. Už zo samotnej povahy tohto ustanovenia, ktoré je koncipované ako výnimka z pravidla (nariadenie návratu dieťaťa) vyplýva, že musí byť vykladané reštriktívne. Tento záver potvrdzuje okrem iného aj výkladová správa k Haagskemu dohovoru, či prax zahraničných súdov a napokon aj samotný ESLP. Pokiaľ ide o výklad pojmu „vážne nebezpečenstvo“ vystavenia duševnej, či fyzickej ujme (v originálnom znení „grave risk of harm“), Ústavný súd SR už v uznesení sp. zn. II. ÚS 282/2017 z 26. apríla 2017 uviedol, že musí ísť o reálne hroziace, a teda nie všeobecné, či potenciálne nebezpečenstvo. Neznesiteľnou situáciou v zmysle tohto ustanovenia je situácia, ktorá má reálny potenciál ohroziť mravný vývoj dieťaťa, alebo ktorá vystavuje dieťa reálnemu a závažnému (neúnosnému) strádaniu po stránke nedostatku pre život nevyhnutných základných predpokladov - strava, ošatenie, bývanie a pod. Ústavný súd dodáva, že aj „fyzická či psychická ujma“ v zmysle tohto ustanovenia musí mať intenzitu „neznesiteľnej situácie“. Uvedené konštatoval Ústavný súd vo svojom Náleze Ústavného súdu; II. ÚS 223/2017-37. Dôkazné bremeno na preukázanie existencie vážneho nebezpečenstva v prípade návratu nesie osoba únoscú. Výnimky na nariadenie návratu musia byť uplatňované striktné. „Súd osobitne zdôrazňuje, že ujma, na ktorú poukazuje článok 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, nemôže vzniknúť len z odlúčenia dieťaťa od rodiča, ktorý dieťa uniesol alebo ho neoprávnene zadržáva. Odlúčenie, nech je pre dieťa akokoľvek zložité, automaticky nespĺňa test existencie vážneho nebezpečenstva“. (ESLP - G.N. v. Poland, no. 2171/14, 19. Júl, 2016). Rovnako tak nie je možné použiť túto výnimku ako dôvod zamietnutia návratu dieťaťa len preto, že jeho odlúčenie od rodiča-únoscú by bolo bolestivé, alebo len preto, že návrat by mohol byť pre samotné dieťa nepohodlný. „Výnimky v zmysle čl. 13 ods. 1 písm. b) sa týkajú len situácií, ktoré idú nad rámec toho, čo možno od dieťaťa rozumne očakávať, aby znieslo“. (X. Proti Lotyšsku, ESLP, bod 116). Existencia nebezpečenstva musí byť objektívna a ujma musí byť vážna. Nebezpečenstvo a ujma musia byť vyhodnocované na základe vážnych a dôvodných skutočností. V Náleze Ústavného súdu SR č.k. II.ÚS 223/2017-37 je jednoznačne vyjadrený názor ohľadne skúmania rodinných pomerov v návratových konaniach. V zmysle tohto nálezu sa uvedená požiadavka na detailný prieskum celej rodinnej situácie javila byť v rozpore s reštriktívnym charakterom c.1. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru (a účelom Haagskeho dohovoru, ktorým je urýchlený návrat dieťaťa), predmetný názor bol zmiernený v rozsudku Veľkej komory vo veci X proti Lotyšsku č. 27853/09 z 26. novembra 2013. V uvedenom rozhodnutí ESLP spresnil, že rozsah skúmania najlepšieho záujmu dieťaťa v konaní o návrate nemá byť totožný (s použitím rovnakých kritérií) s rozsahom skúmania v prípade konania o starostlivosť o dieťa. Európsky súd pre ľudské práva teda upustil od skôr vyslovenej požiadavky detailného prieskumu celej rodinnej situácie v rámci konania o návrate dieťaťa. Konštatoval, že pojem najlepší záujem dieťaťa musí byť pre účely návratového konania interpretovaný v rámci výnimiek obsiahnutých v c.1. 12, 13 a 20 Haagskeho dohovoru (bod 101), ktoré musia byť vykladané reštriktívne (bod 107). Súdny sú však povinné reálne a explicitne sa zaoberať skutočnosťami svedčiacimi o potrebe aplikovať výnimku z nariadenia návratu a tieto skutočnosti musia byť hodnotené v rámci c.1. 8 Dohovoru a rozhodnutia súdov musia byť riadne odôvodnené. Súdom rozhodujúcim o návrate dieťaťa neprináleží skúmať, v ktorej krajine by bolo alebo mohlo byť dieťa spokojnejšie alebo šťastnejšie, či v krajine únoscú alebo v krajine obvyklého pobytu. Iba súdom v mieste obvyklého miesta pobytu dieťaťa prináleží právo skúmať rodinnú situáciu, čo je aj v súlade s európskou judikatúrou a výkladom. Hĺbkovou analýzou rodinných pomerov sa zbytočne predlžuje konanie, ktorého dĺžka je striktno určená nielen Haagskym dohovorm, ale i Civilným mimosporovým poriadkom, a dieťa si postupne zvyká na nové prostredie namiesto toho, aby žilo v mieste obvyklého pobytu aj so svojom druhým rodičom. Najlepším záujmom dieťaťa je teda zabezpečenie jeho rýchleho návratu. Dôvody, ktoré

uvádzala matka v rámci svojho odvolania, ako dôvody pre nenariadenie návratu a to hrozba jej trestného stíhania, ničím nepodložená úvaha o dobratí maloletého rodičom a danie na adopciu, ktoré domnienky matka žiadnym spôsobom nepreukázala, a uvádzanie, že nemá v Írsku zázemie a nie je možné, aby bývala v jednej nehnuteľnosti s otcom, nie sú dostatočnými dôvodmi pre uplatnenie predmetnej výnimky pre nenariadenie návratu.

65. Na záver odvolací súd udáva, že v danom prípade je povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť čo v najkratšom čase (bezodkladne), na základe skutočností zistených súdom prvej inštancie, a nie vykonávať siahodlhé dokazovanie vo veci, pričom zbytočne dôjde k predĺženiu času, čo je v danom prípade (v prípade návratového konania) neprípustné. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

66. Na záver odvolací súd udáva, že z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, čo sa nepochybne v prejednávanej veci stalo (porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.9.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.6.2009, sp.zn. 5 M Cdo 8/2008).

67. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

68. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).